

TISKOVÉ ZPRÁVY -

PROGRAM MŠMT NA PODPORU VZDĚLÁVÁNÍ V JAZYCÍCH NÁRODNOSTNÍCH MENŠIN A MULTIKULTURNÍ VÝCHOVY 2009

Tiskové zprávy projektů, které byly podpořeny v dotačním programu podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy v roce 2009. Zprávy nebyly upravovány po stylistické ani pravopisné stránce.

Obsah

Základní škola a Mateřská škola, Brno, Staňkova 14, Země bez hranic - menšiny žijící v České republice, dotace 260.000Kč, www.zsstankova.eu	4
Živá paměť, o.p.s., Zmizelí Romové a Romové dnes, dotace 444.400Kč, www.zivapamet.cz	4
Muzeum romské kultury, státní příspěvková organizace, Kurzy romského jazyka pro studenty, sociální pracovníky a veřejnost, dotace 100.000Kč, www.rommuz.cz	4
Ukrajinská iniciativa v ČR, Dětský klub Smoloskyp, dotace 230.000Kč, www.ukrajinci.cz	5
Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna Býchory, Já viděl divoké koně, dotace 228 000Kč, www.domov-nychory.org	5
Collegium Bohemicum o.p.s., Škola demokratického občanství, dotace 1.273.664Kč, www.collegiumbohemicum.cz	6
Muzeum města Ústí nad Labem, p. o., Zapomenutí hrdinové druhá část, dotace 400.000Kč, www.zapomenutihrdinove.cz	6
Slovenské združenie Limbora, Škola ozvěn domova, 355.000Kč, www.limbora.cz	7
Romano džaniben, Holocaust Romů a Sintů ve výuce, dotace 287.900Kč, www.dzaniben.cz	7
Romea, o.s., Menšiny mezi námi, dotace 320.000Kč, www.romea.cz	7
Český helsinský výbor, Odborné vzdělávání koordinátorů školních metodiků prevence a školních metodiků prevence pro oblast neonacismu a pravicového extremismu, dotace 579.498Kč, www.helcom.cz	8
občanské sdružení SLOVO 21, Jdeme dlouhou cestou 2009, dotace 164.560Kč, www.slovo21.cz	8
Slovenský literárny klub v ČR, Literární soutěž Jána Kollára, dotace 176.000Kč, ...	9
www.czsk.net/zrkadlenie	9
Člověk v tísní, o.p.s., Jak na to?, dotace 378.047Kč, www.clovekvtsni.cz ; www.varianty.cz	9
Člověk v tísní o. p. s., Jeden svět na školách – vzdělávání prostřednictvím audiovizuálních prostředků, dotace 685.400Kč, www.clovekvtsni.cz ; www.varianty.cz	10
Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Multikulturní výchova – průřezové téma školního vzdělávacího programu, dotace 276 800 Kč, www.pedf.cuni.cz	10
BONAFIDE, VÝUKA SO SLOVENČINOU - VÝUKA SE SLOVENŠTINOU, dotace 110.500Kč, ...	11
Pedagogické muzeum J. A. Komenského v Praze, Milíčův dům Přemysla Pittra na pražském předměstí – příklad česko – německo – židovského soužití, dotace 81.000Kč, www.pmjak.cz	11

PIRIN o.s., Výuka bulharských tanců a písní, dotace 70.000Kč, www.pirin.cz ,.....	12
Základní škola Bělá pod Bezdězem, příspěvková organizace, Žijeme spolu 2009, dotace 123.700Kč, www.zsbela.cz	12
Základní škola s polským jazykem vyučovacím a Mateřská škola s polským jazykem vyučovacím Český Těšín, Atletická olympiáda žáků škol s polským vyučovacím jazykem, dotace 56.000Kč, www.zsptesin.cz	13
Základní škola a Mateřská škola Vsetín, Turkmenská, Čtení, čtení nad něj není!, dotace 68.000Kč, www.zsms-turkmenska.cz	13
Organizace pro pomoc uprchlíkům, Úsměv, dotace 129.000Kč, www.opu.cz	13
Pedagogické centrum Ústí nad Labem, zařízení pro DVPP, o.p.s., Adresa JA(CHA)NOV, dotace 240.000Kč, www.pcul.cz	14
Základní škola a mateřská škola Bečov nad Teplou, okres Karlovy Vary, příspěvková organizace, Multikulturní výchova ve škole jako základ integrace a podpora dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí, dotace 236.000Kč, www.zsbecovnt.cz	14
Zapomenutí o.s., Zmizelí sousedé- Pocta dětským obětem holocaustu, dotace 270.000Kč, www.zmizeli-sousedecz	15
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra sociální pedagogiky a Kabinet multikulturní výchovy, Analýza vzdělávacích potřeb romských žáků, dotace 386.800,- Kč, www.muni.cz	15
Lyceum Řekyň v České republice, Výuka řeckých tanců a písní, dotace 330.000Kč, www.lyceumrekyn.cz	16
Základní škola a mateřská škola s polským jazykem vyučovacím-Szkoła Podstawowa i Przedszkole, Rozvíjení klíčových kompetencí žáků s pomocí kulturních projektů a aktivit, dotace 86.000Kč, www.Pzskarvina.cz	16
Fakulta humanitních studií UK, Czechkid do více škol, dotace 408.150Kč, www.fhs.cuni.cz/kos	16
Speciální základní škola, Šluknov, Tyršova 710, příspěvková organizace, Barvy duhy Evropy – Multikulturalita v životě dětí, dotace 84.000Kč, www.speczssluknov.cz	17
Univerzita Karlova v Praze (Filozofická fakulta), Výzkum a ověření možností práce s romštinou na školách, dotace 1.822.300Kč, http://www.ff.cuni.cz	17
ZŠ Praha 3, Havlíčkovo náměstí 10/300, Jsme mezi vámi, dotace 309.703Kč, www.havlicak.cz	18
Základní škola a Mateřská škola T. G. Masaryka Zastávka, okres Brno-venkov, Žijeme spolu 2009, dotace 90.000Kč, www.zszastavka.cz	18
Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství, Integrace dětí příslušníků národnostních menšin a cizinců do českého vzdělávacího systému, dotace 143.265Kč, www.cuni.cz	18
Základní škola a mateřská škola s polským jazykem vyučovacím-Szkoła Podstawowa i Przedszkole, Realizace ŠVP s pomocí regionálních prvků aneb Výpravy za poznáním, dotace 75.000Kč, www.pzskarvina.cz	19
Muzeum romské kultury, státní příspěvková organizace, Tvorba výukových materiálů o romské kultuře a historii, dotace 59.100Kč, www.rommuz.cz	19
Občanské sdružení Na Dosah, Multikulturní výchova – Teorie a praxe, dotace 142.472Kč, www.nadosah.eu	20
Slovensko-český klub, Projekt Vagon pokračuje, dotace 150.000Kč, www.czsk.net	20
Slovenský literární klub v ČR, Naše československé dítě, dotace 50.000Kč, www.czsk.net/zrkadlenie	21
Polský kulturně-osvětový svaz v České republice, „Zaolzie 2009“, dotace 48.290Kč, www.pzko.cz	21

Svaz Maďarů žijících v českých zemích, Úvod do maďarské fonologie a morfologie nejen pro cizince, dotace 50.000Kč, www.csmmsz.org	22
Tereziánská iniciativa, Vzdělávací zájezdy českých škol do Památníku Tereziín, dotace 360.000Kč, www.terezinstudies.cz	22
Ústav pro soudobé dějiny AV ČR v.v.i , Menšiny v multikulturním vzdělávání, dotace 332.000Kč, www.usd.cas.cz	22
Židovské muzeum v Praze, Cyklus seminářů pro učitele a studenty VŠ v roce 2009: Židé, dějiny a kultura, dotace 185.000Kč, http://www.jewishmuseum.cz/ ;	23
Gymnázium Jana Palacha, Praha 1, s.r.o., Různorodost – to je radost!, dotace 53.340Kč, www.gjp1.cz	23
Sdružení přátel polské knihy, „S knihou na cestách“, dotace 100.000Kč, www.sppk-czechy.wz.cz	24
Kongres Poláků v ČR „Zelené školy nad Baltem“, 380.800Kč, www.polonica.cz	25
Kongres Poláků v ČR , Vy kladete otázky, my odpovídáme. Vzdělávací aktivity k multikulturní výchově na Těšínském Slezsku, dotace 349.600Kč, www.polonica.cz	25
NESEHNUTÍ, Zábavným vzděláváním proti diskriminaci a xenofobii, dotace 180.000Kč, www.nesehnuti.cz	26
KAPPA - HELP o.s., „Přerov objektivně“, dotace 60.000Kč, www.kappa-help.cz	26
Asociace řeckých obcí v České republice , Výuka řeckého jazyka dětí a mládeže, dotace 227.870Kč , www.arovcr.cz	27
Památník Lidice, příspěvková organizace Ministerstva kultury ČR, Odborné akreditované semináře pro učitele, dotace 196.000Kč, www.lidice-memorial.cz	27
Památník Lidice, příspěvková organizace MK ČR, Vědomostní soutěž pro mládež „Lidice pro 21. století“, dotace 185.000Kč, www.lidice-memorial.cz	27
Etnická asociace Etnica, Škola oživených tradic, dotace 317.000Kč	28
Asi-milování , Hrozby neonacismu, dotace 599.944Kč, www.asi-milovani.cz ; www.asimilovani.estranky.cz	28
Základní škola, Bílina, Lidická 31/18, okres Teplice, příspěvková organizace, Pochopením k toleranci a respektu, dotace 56.850Kč, www.zslidicka.cz	29
SDRUŽENÍ KRAJANŮ A PŘÁTEL RUSKÉ TRADICE V ČR (RUSKÁ TRADICE, o.s.), SARAFAN, Dětské divadelní studio, dotace 134.000Kč, www.ruslo.cz	30
Západočeská univerzita v Plzni, Analýza systému vzdělávání a podpory učitelů v tématech extremismu, 523.650Kč, http://www.zcu.cz/	30
Památník Tereziín, Semináře pro pedagogy k výuce Holocaustu, dotace 1.527.751Kč, www.pamatnik-terezin.cz	30
Židovská obec v Praze, Multikulturní a ozdravný pobyt pro děti, dotace 50.000Kč, www.kehilaprag.cz	31
Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, Analýza dopadů programu Podpory vzdělávání v rodinách, dotace 191.632Kč, www.fsv.cuni.cz	31

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA, BRNO, STAŇKOVA 14, ZEMĚ BEZ HRANIC - MENŠINY ŽIJÍCÍ V ČESKÉ REPUBLICE, DOTACE 260.000KČ, WWW.ZSSTANKOVA.EU

Žáci-cizinci v řadě českých škol narážejí na to, že pedagogové na školách nejsou zatím vybaveni soustavnými odbornými ani metodologickými znalostmi, jak by měli pracovat s těmito žáky, často jsou odkázáni pouze na své vlastní schopnosti a zkušenosti. Pedagogové mají nelehkou úlohu, neboť ve svých třídách dosud neadaptované cizince mají a musí se jim často individuálně věnovat na úkor jejich česky mluvících spolužáků. Na druhé straně přítomnost česky komunikujících žáků-cizinců může přirozeným způsobem obohatit vzdělávání o interkulturní vztahy. Hlavním a dílčím cílem projektu je usnadnit žákům-cizincům začlenění do běžné školy, dětského kolektivu i celé společnosti, snadnější osvojení českého jazyka, rozvíjení ústního i psaného projevu a schopnost jim porozumět. Žáci se učí poznávat naši kulturu, diskutují také o kulturách zemí, ze kterých pocházejí. Cílem je dobře se poznat, pochopit jeden druhého, své odlišnosti i podobnosti, dozvědět se něco o slušném chování. Projekt zajišťuje výuku českého jazyka dětí-cizinců z třetích zemí a vychází ze zkušeností jazykové přípravy žáků jiného členského státu Evropské unie, kterou v naší škole realizujeme již několik let. Jedním z cílů projektu je vytvoření podpůrných a metodických materiálů zaměřených na integraci dětí a mládeže z národnostních menšin žijících v ČR a dětí s odlišným sociokulturním zázemím do hlavního vzdělávacího proudu. V rámci projektu byly vytvořeny metodické listy pro žáky-cizince a pedagogické pracovníky, pro každého žáka je zpracován výukový plán českého jazyka individuálně se zaměřením na jeho jazykovou úroveň. Výukové lekce se zabývají multikulturní výchovou, která je důležitá nejenom pro společný život v běžném životě, nýbrž je také nutností v profesním životě a měla by být zprostředkována již ve škole v rámci přípravy na povolání. Pro děti pořádáme různé projektové dny ve škole, žáci vystoupili s krátkým kulturním programem na Veletrhu základních škol v prostorách Centra volného času Lužánky v Brně a také se představili v multikulturním Dnu otevřených dveří nově otevřeného Jihomoravského centra na podporu integrace cizinců. Nadále chceme pokračovat v realizaci vzdělávacího programu pro děti-cizince a více se zaměřit na multikulturní výchovu. Je potřebné prohlubovat jejich znalosti v odborných předmětech a poznávat vzájemnou kulturu.

4

ŽIVÁ PAMĚŤ, O.P.S., ZMIZELÍ ROMOVÉ A ROMOVÉ DNES, DOTACE 444.400KČ, WWW.ZIVAPAMET.CZ

Obecně prospěšná společnost Živá paměť ve spolupráci s Muzeem romské kultury v Brně organizuje ve školním roce 2009/2010 pokračování projektu „Zmizelí Romové a Romové dnes“. Žáci a studenti mají možnost více se dozvědět o dějinách Romů v České republice, setkají se s romským pamětníkem 2. světové války – paní Emílií Machálkovou, potomkyní moravských Romů, která válku přežila v úkrytu díky pomoci místních obyvatel. Projekt byl zahájen již v únoru 2005 a jeho podtitul zní „Romský holocaust, jeho stopy v poválečném Československu a život Romů v České republice“.

V rámci tohoto programu jsou organizována setkání romského pamětníka na českých a moravských školách. Součástí projektu je soutěž pro žáky a studenty, vyhlášená na internetových stránkách www.kapura.cz; výhrou je digitální fotoaparát Olympus. Na těchto stránkách jsou k nalezení i další informace a obrazový materiál k projektu. Ukončení programu na školách je plánováno na konec prosince 2010.

Projekt se koná s laskavou podporou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, a společnosti Olympus Czech Group, s.r.o.

MUZEUM ROMSKÉ KULTURY, STÁTNÍ PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE, KURZY ROMSKÉHO JAZYKA PRO STUDENTY, SOCIÁLNÍ PRACOVNÍKY A VEŘEJNOST, DOTACE 100.000KČ, WWW.ROMMUZ.CZ

Kurzy romštiny v Muzeu romské kultury mají již několikaletou tradici. V současnosti je muzeum jediným místem v Brně, kde mohou zájemci z široké veřejnosti studovat romský jazyk (mimo Pedagogickou fakultu MU, kde jsou kurzy romštiny v nabídce seminářů). Cílem je představit romštinu jako svébytný, velmi zajímavý jazyk, ukázat jeho morfologickou, lexikální a syntaktickou šíři a poukázat na zřetelné indoevropské kořeny romštiny a její konkrétní projevy.

Současně si muzeum klade za cíl vyučovat romštinu, podobně jako jiné cizí jazyky, pomocí moderních metod (zejm. rozvoj čtyř základních komunikačních dovedností-čtení a porozumění textu, mluvení, psaní, poslech). V případě romštiny je situace komplikovaná skutečností, že existuje de facto jedna učebnice romštiny (Šebková, H., Žlnayová, E.: Romaňi čhib. Fortuna, Praha 2001), jež je sice po stránce lingvistické velmi fundovaná a (snad až příliš) detailní, po stránce didaktické však nereflektuje moderní poznatky výuky cizích jazyků (nerozvíjí takřka vůbec komunikační dovednosti, slovní zásoba je podávána nesystematicky, v abecedním pořadí, chybí závěrečný přehled gramatiky, poslechy, práce s textem apod.)

Naši lektori tedy musí připravovat lekce velmi novátorsky, vytvářet své vlastní materiály, cvičení, konverzační témata apod. Velmi se osvědčila výuka romských písní (mj. rozvoj lexikálních znalostí, gramatická cvičení, vhléd do romské kultury apod.) a rozbor textů romských autorů.

Účastníci kurzu jsou schopni komunikovat v základních situacích, jsou schopni porozumět jednodušším textům, znají cca 15 romských písní, dokážou tvořit jednoduché věty. Své znalosti používají ve svém pracovním životě, jako učitelé, etnologové, sociální pracovníci apod.

V budoucnu chceme v realizaci kurzů pokračovat a vytvořit pilotní verzi učebních materiálů, vycházející z rozvoje zmíněných čtyř základních kompetencí.

UKRAJINSKÁ INICIATIVA V ČR, DĚTSKÝ KLUB SMOLOSKYP, DOTACE 230.000KČ, WWW.UKRAJINCI.CZ

5 Projekt Dětský klub Smoloskyp byl realizován za účelem poskytnout ukrajinským dětem trvale žijícím na území České republiky možnosti vzdělání a naplnění volného času v programu, zábavně-výukovou formou děti-dětem. Děti jsou seznamovány s historií, geografii, reáliemi a kulturou.

V souladu s tradicí nabídl klub Smoloskyp dětem a rodičům odborné poznávací zájezdy do vybraných českých kulturních středisek s prohlídkami památek. Byly realizovány návštěvy ukrajinských center, které mají značný význam pro česko-ukrajinské historicko-kulturní vztahy.

V návaznosti na stručně sumarizované aktivity dětského klubu – Smoloskyp je možné uvést, že projekt tohoto typu podporuje diasporní aktivity ukrajinské menšiny v České republice, příznivě působí na rozvoj dětských osobností, které mají možnost vzdělávat se a porovnávat zkušenosti již od školního věku. V neposlední řadě je zde přínosný i moment integrační, neboť akci se účastní širší ukrajinská komunita žijící v ČR, rovněž pak zájemci z řad představitelů majoritního obyvatelstva.

DĚTSKÝ DOMOV SE ŠKOLOU, ZÁKLADNÍ ŠKOLA A ŠKOLNÍ JÍDELNA BÝCHORY, JÁ VIDĚL DIVOKÉ KONĚ, DOTACE 228 000KČ, WWW.DOMOV-BYCHORY.ORG

Projekt se zaměřuje na romské etnikum v ústavní péči. V současné době pobývá v našem domově více jak 1/2 romských dětí. Přibližně stejný stav je i ve srovnatelných zařízeních.

Na projekt jsme získali finanční prostředky z MŠMT v rámci programu Podpora a vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy pro rok 2009. Do projektu jsou zapojeni i studenti Vysokých škol. Pedagogičtí pracovníci, kteří se podílí na projektu se vzdělávají v romském jazyce, využívají romský jazyk v rámci výuky, v tzv. průřezových tématech k rozvoji osobnosti žáka.

Děti se učí historii, tradice, zvyky. Nacvičují romskou pohádku, hrají loutky, mají hudební skupinu a intenzivně trénují romský tanec a flamenco.

Své dovednosti chtějí naše děti prezentovat na Světovém festivalu Khamoro 24.-29.května 2010 v Praze. S našimi tanečnicí spolupracuje v Evropě uznávaný tanečník Petia Iourtchenko, který vyučuje na Pařížské konzervatoři a Monika Balogová ze sdružení Merci.

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

Pro děti i dospělé jsou připravené dílny Idy Kellarové, mezi děti jezdí hudebníci z romské skupiny Bengas. Úzce spolupracujeme s koordinátorem pro romské záležitosti SK Cyrilem Kokym a o. s. Prostor Kolín v rámci preventivních programů pro romské děti.

Hudební skupinu Tridžene vede Zbyněk Marek, hudebník, badatel a znalec etnické hudby. Práci s loutkou a dramatickou výchovu realizuje o. s. Theatr Ludem a učitel cizích jazyků Matthew Lowder.

V průběhu projektu jsme vytvořili metodický materiál, který zahrnuje pracovní listy, vzdělávací metody, pomůcky a další doplňující materiál. Tento projekt je trvale udržitelný a zkušenosti budou využity v další etapě vzdělávání romských dětí.

COLLEGIUM BOHEMICUM O.P.S., ŠKOLA DEMOKRATICKÉHO OBČANSTVÍ, DOTACE 1.273.664Kč, WWW.COLLEGIUMBOHEMICUM.CZ

Škola demokratického občanství je pilotním projektem obecně prospěšné společnosti Collegium Bohemicum v Ústí nad Labem. Ambicí projektu je zprostředkovávat do výuky na základních a středních školách hodnoty demokratického občanství a podporovat toleranci mezi národnostními a etnickými skupinami.

Na webových stránkách projektu (www.skolademokracie.cz) v této chvíli učitelé naleznou podklady pro hodiny věnované národním identitám, „zpěvu a písni“ coby prostředku skupinové mobilizace a úloze map v politickém boji. Metodické a pracovní listy, které pro učitele připravuje tříčlenný tým Collegia Bohemica, lze využívat zejména v hodinách dějepisu a občanské nauky. V materiálech zpracovávají témata se opírají o příklady z historie i současnosti česko-německých vztahů.

Během podzimu budou učitelům k dispozici podklady pro výuku během celého školního roku. V rámci projektu se učitelé mohou účastnit také seminářů dalšího vzdělávání v oblasti moderních výukových metod. Podle materiálů z projektu se v začínajícím pololetí zkušebně vyučuje ve vybraných třídách Základní školy Litoměřice a pražského Gymnasia Jižní město.

Součástí projektu Školy demokratického občanství je také externí tým odborníků z České republiky, Německa a dalších zemí, který má za úkol ve spolupráci s Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy ČR vytvořit dlouhodobou strategii občanského vzdělávání v České republice. Celý projekt je financován z prostředků Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR a Nadace Roberta Bosche.

6

MUZEUM MĚSTA ÚSTÍ NAD LABEM, P. O., ZAPOMENUTÍ HRDINOVÉ DRUHÁ ČÁST, DOTACE 400.000Kč, WWW.ZAPOMENUTIHARDINOVE.CZ

Problematika německých odpůrců nacismu v českých zemích je jedna z kapitol z dějin česko-německých vztahů, která nebyla dosud pro potřeby pedagogických pracovníků uspokojivě zpracována. Navíc chyběl konkrétní didaktický materiál využitelný ve vyučovacích hodinách. V roce 2008 Muzeum města Ústí nad Labem za finanční podpory MŠMT České republiky vytvořilo vzdělávací a výukové materiály včetně multimediálního DVD a požádalo o neinvestiční finanční dotaci MŠMT na realizaci dvoudenních vzdělávacích seminářů pro pedagogy ZŠ a SŠ. Semináře byly realizovány ve spolupráci s dalšími institucemi (Západočeská galerie v Plzni, Památník Lidice, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem) na třech různých místech v České republice – v Plzni, Lidicích a Ústí nad Labem. Jejich obsahem byly odborné historické přednášky na téma německých odpůrců nacismu v českých zemích od období 1. republiky do poválečné doby, workshopy zaměřené na dramatické ztvárnění vyučovací hodiny a tvorbu vlastní hodiny na základě výukových materiálů, beseda s pamětníkem, promítání dokumentárních filmů a v případě ústeckého semináře také prohlídka nové multimediální expozice Muzea města Ústí nad Labem. Účastníci semináře zdarma dostali vzdělávací a výukové materiály Zapomenutí hrdinové včetně multimediálního DVD. Tyto materiály obsahují historické texty, odborné metodické texty, příběhy pamětníků, audio a video nahrávky rozhovorů s pamětníky, dobové záznamy hudby a projevů, kopie dobových fotografií, dokumentů, výtvarného umění a karikatur, seznamy literatury a filmů, vzorové prezentace vyučovací hodiny s využitím metod dramatické výchovy naplňující řadu kompetencí RVP aj. Účastníci rovněž obdrželi certifikáty o absolvování semináře.

**SLOVENSKÉ ZDRUŽENIE LIMBORA, ŠKOLA OZVĚN DOMOVA, 355.000Kč,
WWW.LIMBORA.CZ**

Slovenské sdružení Limbora patří k nejstarším slovenským spolkům v Praze. Čerpá z bohaté pokladnice slovenského tradičního dědictví a dělí se o jeho krásu s diváky, dětmi, studenty i dospělými zájemci. V Praze není slovenská základní ani střední škola, a tak po rozdělení republiky od roku 1993 začala Limbora přirozeně fungovat jako výukové centrum slovenštiny pro děti. Tak je to dodnes. Od jazyka je blízko k dalším ve výučbě absentujícím specifickým předmětům – historii a etnografii. Projekt pomohl zabezpečit činnost sdružení Limbora ve pravidelných vzdělávacích seminářích, programech a kurzech pro širokou veřejnost, které se uskutečnili v průběhu celého roku. Je pokračováním projektu a činnosti započaté v minulých letech. Nabídl slovenské menšině a široké pražské veřejnosti možnost hlubšího vzdělávání v jazyku, historii, etnografii a tradicích. Odezva u účastníků nás povzbudila do snahy pokračovat v projektu i v dalších letech. Práce s dětmi a mládeží je základnou podmínkou pro to, aby slovenština pomocí jazykových a vzdělávacích programů nevytizela z našeho prostoru. Na rozdíl od některých projektů, které směřují především k výuce slovenštiny u českých dětí, naším cílem je nabízet spisovnou slovenštinu a vzdělávání v jmenovaných oblastech pro ty, pro které je jazykem mateřským, pro ty, co jí skutečně užívají a chtějí používat, pro které je součástí jejich každodenního života.

**ROMANO DŽANIBEN, HOLOCAUST ROMŮ A SINTŮ VE VÝUCE, DOTACE 287.900Kč,
WWW.DZANIBEN.CZ**

O.s. Romano džaniben realizovalo v letech 2008 a 2009 projekt s názvem „Holocaust Romů a Sintů ve výuce. Cílem tohoto dvouletého projektu bylo vytvořit didaktický materiál k výuce holocaustu Romů pro 2.stupeň ZŠ a SŠ. Motivem k realizaci projektu byl především fakt, že informovanost širší veřejnosti o romském holocaustu je poměrně nízká a do této doby ani neexistoval ucelenější materiál, který by tuto historickou událost mapoval, a který by byl snadno použitelný ve výuce.

V rámci projektu byla přeložena publikace „Nacistická genocida Romů a Sintů“. Jedná se o katalog ke stálé výstavě holocaustu Romů v Osvětimi, který vydalo Dokumentační a kulturní centrum německých Sintů a Romů v Heidelbergu. Obsahuje rozsáhlý dokumentační a obrazový materiál mapující romský holocaust v celé Evropě. Publikace byla distribuována do vybraných ZŠ a SŠ. Vznikl také metodický materiál založený na aktivitách, které s touto publikací pracují. Materiál klade důraz na přesahy této historické události do současnosti, s cílem aktivovat u žáků schopnost kriticky uvažovat o tomto tématu v souvislostech s ohledem na aktuální problémy otevřené i skryté xenofobie a další netolerantní postoje k některým členům naší společnosti. Jak publikaci tak i metodickou podporu nabízí o.s. Romano džaniben školám zdarma.

ROME A, O.S., MENŠINY MEZI NÁMI, DOTACE 320.000Kč, WWW.ROMEA.CZ

Občanské sdružení Romea, o.s. má za sebou úspěšnou realizaci projektu „Menšiny mezi námi“, ve kterém se opět podařilo upoutat pozornost cílové skupiny. Touto skupinou jsou romští žáci 8.a 9. tříd, kteří jsou ohroženi především předčasným ukončením školní docházky, s čímž souvisí často velmi nízké studijní aspirace a z životního prostředí vycházející absence motivace.

Informačně-motivační projekt byl postaven na třech základních pilířích: 1) Besedy a workshopy na ZŠ, 2) Interaktivní informační cyklus o menšinách na www.skola.romea.cz a doprovodná výstava 3) „Hádej, kdo jsem?“. Velkým ohlasu se těšily především besedy a workshopy pořádané na základních školách a to konkrétně v Brně, Plzni, Pardubicích a Mladé Boleslavi. Jak samotné školy tak i žáci projevovali zájem o všechny nabízené aktivity spojené s realizací. Významný podíl na tom mají jistě i vybrané osobnosti jako Marwan Al Solaiman (Sýrie) – učitel arabštiny, fyziky a matematiky, Ewa Zurakovská (Polsko) – divadelní herečka a zpěvačka, Alissa Zuryna Lee (Korea) – studentka FAMU, Jacques Moliba (Kongo) – vědecký pracovník v oblasti klimatologie AV ČR a Dmitrij Proškin (Kazachstán) – velmi talentovaný výtvarník vyjadřující se pomocí graffiti.

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

Již tradiční (6.ročník) a velmi oblíbenou literární, výtvarnou a fotografickou soutěží „Menšiny mezi námi“ se nám opět podařilo zaujmout obrovské množství soutěžících. Umělecky mohli svůj názor na menšiny v ČR vyjádřit žáci do 18 let. Do soutěže se zapojilo přes 400 soutěžících z více než 60 institucí. Vyhlášení vítězů letošního ročníku proběhlo v pondělí 14. prosince 2009 od 15 hodin v Domě pro národnostních menšin v Praze a zúčastnilo se jej celkem 100 hostů ze základních škol, dětských domovů a nízko-prahových klubů z celé České republiky. Ceny předaly známé romské osobnosti – Jarmila Balážová, Radek Gipsy Banga a Richard Samko.

V další části projektu „Interaktivní informační cyklus o Romech a menšinách na www.skola.romea.cz“ jsme se zaměřili na rozšíření informačních zdrojů o úspěšných lidí z řad etnických menšin ve všech oblastech veřejného života. Pro zvýšení návštěvnosti jsme využili on-line rozhovorů s osobnostmi jako jsou Lejla Abbasová – modelka, moderátorka, zpěvačka, tanečnice, zakladatelka nadačního fondu Asante Kenya a Projektu Medela, poradkyně a tisková mluvčí ministra pro lidská práva a menšiny, Yemi Akinyemi Dele alias Yemi A.D., tanečník, moderátor, choreograf, zpěvák, herec a II. vicemistr ČR ve sportovním aerobiku federace IFAA, Tomio Okamura – komentátor problematiky cestovního ruchu, viceprezident Asociace českých cestovních kanceláří a agentur (AČCKA) a zároveň i její tiskový mluvčí, Radoslav Gipsy Banga – zpěvák a textař skupiny Gipsy.cz, Tereza Zámková - Miss Roma International 2009, Richard Samko - redaktor a moderátor České televize a Vlastimil Horváth - zpěvák, muzikant a vítěz v pořadí druhé české SuperStar. Tyto všechny jmenované osobnosti mají velice významný podíl na zvýšení zájmu a povědomí o stránkách www.skola.romea.cz za což jim patří velké poděkování.

ČESKÝ HELSINSKÝ VÝBOR, ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ KOORDINÁTORŮ ŠKOLNÍCH METODIKŮ PREVENCE A ŠKOLNÍCH METODIKŮ PREVENCE PRO OBLAST NEONACISMU A PRAVICOVÉHO EXTREMISMU, DOTACE 579.498KČ, WWW.HELCOM.CZ

Krátký film pojednává o aktivitách krajní pravice, jejím intenzivnějším vstupu do českého veřejného prostoru, metodách propagandy, jakož i zneužívání palčivých politických a sociálních témat a poukazuje na možnosti, jak tomuto fenoménu z pohledu veřejnosti čelit.

Cílovou skupinou projektu jsou koordinátoři školní prevence a metodici školní prevence. Cílová skupina bude materiály vzniklé v rámci projektu dále využívat při vzdělávání a výchově dětí a mládeže.

Projekt vychází z předpokladu, že důležitou příčinou rasismu a xenofobie je výpadek sebereflexe. Jestliže člověk nedostatečně reflektuje své chování ve vztahu k okolí, může se vzdálit vlastnímu svědomí. Okolní svět si následně projektuje pouze tak, jak to odpovídá jeho momentálním „slepým“ účelům, čímž snadněji podléhá mocenské manipulaci a nesnášenlivým tendencím.

Ohroženou skupinou je v tomto ohledu pochopitelně především školní mládež – zejména pokud nemá dostatek informací a nevidí kolem sebe etické precedenty, odsuzující netolerantní chování.

Jedním z důležitých prostředků, jak nebezpečí výpadku sebereflexe čelit je včasná prevence, rozvoj kritického myšlení, podpora tolerance a podchycení a vyvrácení manipulativních řečových a ideových strategií u hnutí i jedinců, šířících nenávist a násilí. Projekt reaguje na soudobý vzestup krajní pravice, která energii pro své, mnohdy násilné aktivity, čerpá z lhostejnosti, netolerance a xenofobie části české veřejnosti.

Projekt usiluje o to, aby se lidé stali vnímavější k těmto uvedeným negativním společenským trendům a uvědomili si, že se mohou rozhodnout nebýt jejich součástí a bojovat proti nim.

Obsahovým výstupem projektu jsou tři typy odborných materiálů – informační text, interaktivní prezentace a DVD. Informační text a prezentace se budou tematicky shodovat a budou doplňovat DVD.

Při výuce a rozvíjení protiargumentů proti neonacistickému hnutí a krajní pravici je užitečné použít audiovizuální formu, neboť umožní zobrazit kontrast mezi tím, co příznivci neonacismu sdělují verbálně a jak ve skutečnosti jednají. Tato forma také umožní problematiku umístit do historického kontextu.

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ SLOVO 21, JDEME DLOUHOU CESTOU 2009, DOTACE 164.560KČ, WWW.SLOVO21.CZ

Setkání se uskutečnilo ve dnech 24. - 31. 5. 2009 v Praze. Program byl rozdělen na dvě části. V prvních dnech se mohli účastníci dozvědět více a diskutovat o historii, kultuře, jazyku a tradicích Romů žijících v Evropě. V druhé

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

části setkání pak měli za úkol zrealizovat dvě akce pro veřejnost. Ve čtvrtek tak uspořádali na Staroměstském náměstí balónkový happening navazující na defilé umělců festivalu KHAMORO centrem Prahy. V pátek navštívili prostory ZŠ Grafická Praha 5, kde pro děti z prvního a pak i z druhého stupně secvičili hodinový program, ve kterém představili legendu Zrcadlo Romů, tradiční tance a mnoho dalšího.

Na setkání navazuje natáčení dokumentárního filmu. Tento film má zachytit postoj tří mladých Romů z různých zemí ke svému původu, identitě a skloubení romských tradic s potřebami života v moderní době. Vznikne tak film obsahující velmi intimní zpovědi příslušníků nadcházející generace Romů žijících v různých státech a různé realitě. V současné době probíhá postprodukce natočeného materiálu, film bude zhotoven do konce února 2010.

SLOVENSKÝ LITERÁRNÍ KLUB V ČR, LITERÁRNÍ SOUTĚŽ JÁNA KOLLÁRA, DOTACE 176.000Kč, WWW.CZSK.NET/ZRKADLENIE

Slovenský literární klub v ČR uspořádal JUBILEJNÍ 5. ROČNÍK mimořádně úspěšné literární soutěže ve třech věkových kategoriích: pro žáky základních, pro studenty středních a pro studenty vysokých škol v ČR a mladé lidi do 26 let v oblasti literární tvorby ve slovenštině anebo se slovenskou tematikou. Cílem je podchytit a podnítit zájem dětí ze slovenské národnostní menšiny i z většinové populace o literaturu a o slovenštinu a slovenské realie. A to formou soutěže, komunikace s porotou a rovněž prostřednictvím společensko-vzdělávací akce, vyhlášení výsledků, navíc tuto skupinu dětí nadále vzdělávat a kultivovat jejich zájem. Dalším cílem je připomenout široké veřejnosti, že slovenština a Slovensko patří do zorného pole české společnosti, slovenský jazyk nakonec rovněž jako regionální jazyk podle Evropské charty regionálních či menšinových jazyků. Soutěž bude jako už v předchozích letech široce popularizována na školách a v tisku (osloveny dopisem budou a byly vždy všechny základní a humanitně zaměřené střední školy, vybraná vysokoškolská pracoviště a pod.), v porotě zasedli přední spisovatelé, vítězné práce byly publikovány v prestižním literárním čtvrtletníku Zrkadlenie-Zrcadlení, vyhlášení výsledků se uskutečnilo na vysoké kulturní a společenské úrovni v Nostickém paláci, sídle Ministerstva kultury ČR. Do soutěže se zapojilo více než 100 soutěžících, na vyhlášení se zúčastnilo 200 hostů a vítězné práce přečetlo 1000 čtenářů.

9

ČLOVĚK V TÍSNI, O.P.S., JAK NA TO?, DOTACE 378.047Kč, WWW.CLOVEKVTISNI.CZ; WWW.VARIANTY.CZ

Dvakrát měř, jednou řež – od multikulturní výchovy ke vhledu Praha, 15. 2. 2009 – Vzdělávací program Varianty společnosti Člověk v tísni vydal novou příručku pro pedagogy z oblasti multikulturní výchovy. V příručce nazvané Dvakrát měř, jednou řež – od multikulturní výchovy ke vhledu nabízí autorky Dana Moree a Petra Morvayová čtenářům řadu konkrétních technik a návodů pro práci ve třídě. Zároveň v ní věnují také prostor pro podrobný rozbor současného pojetí multikulturní výchovy v rámcových vzdělávacích programech. Příručka vychází z tzv. transkulturního přístupu, který je založen nikoliv na skupinovém, ale osobnostním přístupu v multikulturní výchově. V pedagogické praxi to znamená rovnocenné usměrnění pozornosti ke všem účastníkům jako k jedinečným osobnostem s vlastní plnohodnotnou historií. Namísto popisu a vymezování jednotlivých sociokulturních skupin tento přístup začíná přemýšlením o příčinách a hranicích odlišností každého z nás, tedy především reflexí. Publikace obsahuje nástin možného pedagogického postupu při tréninku vhledu do situací souvisejících s diverzitou. Prostřednictvím pěti technik, které mohou sloužit i jako modelový kurz pro výuku na VŠ, je publikace i praktickým návodem, jak v pedagogické praxi zpřístupňovat různé perspektivy pohledů a reflektovat u vlastních i cizích zkušeností, přesvědčení, norem, hodnot atd., jak jsou ovlivněny a formovány kulturním a společenským prostředím. Součástí praktické části příručky je dále patnáct konkrétních aktivit založených na práci s narací - tedy práci s příběhy s využitím různých forem textů - pohádek, mediálních textů, krásné literatury apod. Aktivity jsou cíleny pro studenty středních škol a žáky druhého stupně ZŠ. Všechny spojuje důraz na relativitu výpovědi o situaci, pracují s příběhem v různých kontextech a vedou studenty k citlivosti vůči odlišnostem komunikačních stylů. Didaktické zpracování publikace má pedagogům

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

posloužit v jejich pedagogické praxi a inspirovat je zároveň k vlastnímu originálnímu uchopení tématu. Materiál byl vydán v rámci projektu Jak na to za finanční podpory Ministerstva školství a tělovýchovy pro rok 2009.

ČLOVĚK V TÍSNI O. P. S., JEDEN SVĚT NA ŠKOLÁCH – VZDĚLÁVÁNÍ PROSTŘEDNICTVÍM AUDIOVIZUÁLNÍCH PROSTŘEDKŮ, DOTACE 685.400KČ, WWW.CLOVEKV TISNI.CZ; WWW.VARIANTY.CZ

Již osmým rokem společnost Člověk v tísni úspěšně realizuje vzdělávací program Jeden svět na školách, v rámci kterého poskytuje školám didaktické materiály, pořádá semináře pro pedagogy, organizuje volnočasové aktivity mládeže a poskytuje školám podporu při aplikaci RVP. Díky těmto aktivitám se pravidelně pohybuje v prostředí českých škol a hovoří s konkrétními pedagogy i vedením. Z rozhovorů je zřejmé, že rasismus a související patologické jevy patří na českých školách stále mezi klíčové problémy. Důležitý prostor pro zlepšování této situace představují průřezová témata. Východiskem realizovaného projektu byl fakt, že pedagogové potřebují praktické nástroje pro jejich integraci do výuky a současně také asistenci při zavádění těchto nástrojů do praxe. V rámci projektu realizovaného v předešlých letech tým Jednoho světa na školách vytvořil didaktickou sadu „Průřezová témata prostřednictvím dokumentárního filmu“. Tato sada vzbudila mezi pedagogy mimořádný zájem. Představuje konkrétní pomůcku, která jim pomáhá při naplňování cílů školské reformy a implementaci aktuálních témat současného světa. Snímky a doprovodné aktivity, které jsou v ní použité, rozvíjejí všechna průřezová témata. Učí žáky otevřené komunikaci, interkulturnímu respektu a toleranci a cíleně směřují k potírání rasové a národnostní nesnášenlivosti a rasismu. První náklad této sady byl okamžitě rozebrán. Druhé vydání, realizované s finanční podporou MŠMT v loňském roce, poptávku po ní jen potvrdilo. Tento rok byl zájem opět obrovský, což svědčí o velké potřebě materiálů tohoto druhu na českých školách. V rámci podpořeného projektu bylo připraveno třetí vydání této sady a poskytnuto dalším 250 školám. V současné době se sadou pracuje více než tisíc škol v celé České republice. Dále byla školám poskytnuta i asistence při naplňování požadavků plynoucích z RVP. S tím souvisela i příprava a vydání metodické příručky obsahující příklady dobré praxe pedagogů, kteří již mají zmíněnou sadu k dispozici, či semináře zvyšující pedagogické kompetence nově podpořených učitelů. Projektové aktivity jsou zaměřené jak na pedagogy, tak přímo na žáky základních a středních škol. Jednou z těchto aktivit, které projekt obsahoval, byla podpora Filmových klubů Jeden svět, volnočasová aktivita středoškoláků, která dlouhodobě pozitivně ovlivňuje jejich postoje a představuje prevenci sociálně-patologických jevů mezi mládeží. Veškeré materiály vytvořeny v daném projektu jsou k dispozici ke stažení na webových stránkách vzdělávacího programu www.jedensvetnaskolach.cz.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE, PEDAGOGICKÁ FAKULTA, MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA – PRŮŘEZOVÉ TÉMA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU, DOTACE 276 800 KČ, WWW.PEDF.CUNI.CZ

Projekt s názvem „Multikulturní výchova – průřezové téma školního vzdělávacího programu“ byl realizován na dvou úrovních - pořádáním vzdělávacích akcí pro učitele, dále vydáním studijních textů a podpůrných materiálů pro tyto vzdělávací akce. Koncepce multikulturní výchovy v tomto projektu byla pojata v širším kontextu a ve filosofických i historických souvislostech.

Vzdělávací akce byly na vysoké odborné úrovni, a jak bylo zřejmé z diskusí účastníků, byly inspirací k úvahám o tomto tématu. Nejrozsáhlejší vzdělávací akcí byla 22. letní škola historie „Multikulturalita v dějinách a v dějepise“, již se účastnilo cca 200 učitelů dějepisu i dalších společenskovědních předmětů ze základních i středních škol. Záměrem bylo poskytnout učitelům základní teoretické uvedení do této problematiky a také prezentovat multikulturní soužití v širokých sociálních, národních a politických souvislostech jako jev prostupující dějinami. Vycházeli jsme také z toho, že podle RVP má multikulturní výchova nejen vychovávat k respektování odlišných kultur a k toleranci jejich příslušníků, ale má také napomáhat žákům „uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní kulturní zázemí“.

Texty přednášek z této letní školy jsou vydány ve stejnojmenném sborníku. Je to např. studie prof. Erazima Koháka Filosofie ve tvorbě české národní totožnosti. Stať prof. Zuzany Lehmannové Kulturní pluralita a identita – podstata a role v současnosti uvádí velmi zajímavé souvislosti historických vazeb duchovní kultury či významu hodnotového paradigmatu pro integritu i identifikaci sociokulturního systému, ale i témata jako kulturní

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

pluralita – podstata a struktura či otázku kulturního konfliktu. Přednáška prof. J. Pánka Soužití v kosmopolitní metropoli prezentuje multikulturní problematiku v rudolfínské Praze. Celkem je ve sborníku 12 studií. Jako související tematické doplnění byl vydán pro učitele ještě další sborník „Dějepis a občanská společnost“, kde jsou texty prof. M. Petruska, prof. M. Hlavačky, prof. M. Haunera, prof. J. Kuklíka a dalších autorů.

Velkou účast a kladné hodnocení měl seminář „Multikulturní výchova: národnostní menšiny, cizinci a uprchlíci v ČR“. Na základě ohlasu a zájmu učitelů připravujeme další podobné akce.

BONAFIDE, VÝUKA SO SLOVENČINOU - VÝUKA SE SLOVENŠTINOU, DOTACE 110.500Kč,

Tento cyklický výchovně – vzdělávací projekt je sestaven ze dvou samostatných částí:

Rozprávajme si rozprávku a Slovenská poézia a próza .

Projekt přinesl do škol slovenský jazyk, slovenské reálie, zdůraznil příbuznost a vzájemnou sounáležitost Čechů a Slováků, blízkost obou národů, které spojuje část společné historie, kultury , tradic a poukázal na cestu porozumění a spolupráce všech národností ve společné EU.

V celé ČR je mnoho rodin z česko–slovenských manželských párů. Tyto rodiče vychovávají svoje děti bilinguálně. Děti ale přirozeně nastoupí do českých škol, a nemají možnost rozvíjení druhého mateřského jazyka na úrovni školních osnov. I vzhledem k tomu, že slovenština byla a pořád je nejbližším a nejpříbuznějším jazykem v českém majoritním prostředí, vznikl cyklus vzdělávacích programů slovenského jazyka literatury pro žáky přímo v jejich třídním a školním kolektivu, kde děti slov. národnostní menšiny rozvíjejí svůj mateřský jazyk a jejich český spolužáci se seznámí se slovenštinou, porozumí jí a porovnávají blízkost i příbuznost jazyků, cílovou skupinu tvoří předškoláci, žáci ZŠ, víceletých gymnázií i SŠ. Projekt je zaměřený na školy s výskytem žáků slov. nár. menšiny.

Výchovný pořad Rozprávajme si rozprávku malým dětem nejpřirozenější formou – pohádkou, ukazuje příbuznost mezi češtinou a slovenštinou. Upravenými texty pohádek o vlkovi, kůzlátkách, loupežnicích či princezně, zavedeme děti do pohádkové – rozprávkové krajiny, kde se mluví dvěma jazyky. Tím vznikne pomyslný slovníček rozdílných výrazů, se kterým děti mohou pracovat dál ve škole. Děti se aktivně zapojují do výuky, kterou je ukončena krátkou soutěží. Součástí je CD se slovenskými pohádkami a dvojjazyčné leporelo o Praze / spoluautorkou je V. Kučerová /Žáci s pomůckou mohou pracovat dále ve škole.

Výchovný pořad Slovenská poézia a próza provádí studenty od slovenské lidové slovesnosti až k současné moderní literatuře. Na základě osnov české literatury – přiblížíme studentům slovenskou literaturu. Vše je podtrženo čtením ukázek v originálu.

Projekt byl realizován celoročně ve Slovenském institutu v Praze 2x do měsíce a kromě toho i v Budyni nad Ohří, Jeseníku, Turnově, Plzni, Liberci a v Brně. Projektu se účastnilo asi 1500 žáků a studentů z celé ČR. Realizátoři jsou MgA. Viera Kučerová – dramaturg SI a herečka, Mgr. Martin Matejka - herec a pedagog.

Dotace MŠMT byla prezentována v tiskové podobě měsíčních bulletinů SI, na plakátech a pozvánkách i v rozhovorech pro médiá / ČRo L, Rádio Regina, v časopisech Listy, Dotyky a Korene.

PEDAGOGICKÉ MUZEUM J. A. KOMENSKÉHO V PRAZE, MILÍČŮV DŮM PŘEMYSLA PITTRA NA PRAŽSKÉM PŘEDMĚSTÍ – PŘÍKLAD ČESKO – NĚMECKO – ŽIDOVSKÉHO SOUŽITÍ, DOTACE 81.000Kč, WWW.PMJAK.CZ

Příklad humanismu

Pedagogické muzeum J. A. Komenského v Praze připravilo v roce 2009 putovní výstavu s názvem

„Milíčův dům Přemysla Pittra na pražském předměstí – příklad česko – německo – židovského soužití“.

Přemysl Pittra (1895-1976) byl představen jako muž tolerance a humanity, pedagog a vychovatel. Celý svůj život zasvětil pomoci bezbranným, stál vždy na straně trpících a pronásledovaných.

Zároveň byly připomenuty jeho postoje a konkrétní výsledky péče o českou, německou a židovskou mládež ve 30. – 50. letech 20. století. Z příkladu nezištné osobnosti Přemysla Pittra lze čerpat inspiraci pro současnost, kdy

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

nabývají na intenzitě negativní projevy národnostní a náboženské intolerance. Milíčův dům v Praze se tak stal příkladem péče o sociálně ohrožené děti a mládež bez rozdílu národnosti, jazyka a náboženství.

Výstava byla představena v lednu a únoru v prostorách Gymnázia Na Pražačce. Dále byla ke zhlédnutí v Gymnáziu Karla Sladkovského. V období dubna a května byla instalována v ZŠ Lupáčova a v ZŠ Chelčického. V září a říjnu 2009 byla prezentována v SokA v Benešově a do prosince roku 2009 ve spolupráci s Vysokou školou polytechnickou v Jihlavě byla realizována v prostorách radnice statutárního města Jihlavy. Jako doprovodný program se uskutečnilo několik přednášek s důrazem na sociálně – multikulturní význam Milíčova domu, který může sloužit jako příklad česko – německo – židovského soužití v složitém historickém období.

Celý projekt je doplněn publikací „Výzvy a úvahy. Výběr z článků Přemysla Pittra. Sbratření 1924 – 1941.“ Ta zpřístupní studentům i pedagogům výběr hlavních myšlenek zakladatele Milíčova domu Přemysla Pittra v širokém záběru.

PIRIN O.S., VÝUKA BULHARSKÝCH TANCŮ A PÍSNÍ, DOTACE 70.000KČ, WWW.PIRIN.CZ,

V druhé polovině roku 2009 uspořádalo občanské sdružení PIRIN pro českou veřejnost i příslušníky bulharské národnostní menšiny několik osvětových akcí – seminářů s přednáškami - s cílem naučit je bulharské folklorní tance a písně a seznámit je s myšlenkou multikulturní společnosti.

Velký úspěch zaznamenal soubor při výuce tanců a přednášek jak na vysoké škole v Brně, tak i pro žáky víceletého bulharského gymnázia v Praze. Největší ohlas však každoročně mívá již tradiční podzimní celodenní seminář pro veřejnost se slavnostním večerem bulharské kultury. V polovině listopadu se v kulturním domě Omega - Musilka sešla široká veřejnost k výuce bulharských lidových tanců. Zúčastnili se zástupci i jiných národnostních menšin a folklorních souborů. Seminář doprovázely přednášky o bulharském zeměpisu, historii, kultuře a folklóru. V poledne byla připravena kulinární ochutnávka tradičních bulharských jídel. Večer stejného dne se na stejném místě uskutečnil Kulturní večer, kde účastníci celodenního semináře měli možnost vidět představení bulharského folklóru v podání tanečního souboru Pirin z Brna a tanečního souboru Balgari z Prahy. Hosty večera byly bulharský taneční soubor Kytka z Vídně a bulharská kapela BalKlang také z Vídně. Po každém bloku si mohl všichni účastníci včetně diváků vyzkoušet taneční kroky, které se naučili na denním semináři. Zájemci o bulharskou kulturu nepřijdou zkrátka ani v průběhu celého roku, kdy probíhají otevřené zkoušky souboru Pirin, které navštěvuje široká veřejnost buď jako pasivní divák nebo se zájmem vyzkoušet si bulharský folklór v praxi. Ti, kteří to myslí opravdu vážně, pak v souboru zůstávají jako jeho řádní členové.

Všechny zmíněné aktivity, včetně vydání osvětové brožury Bulharský folklór a rozšíření krojové výbavy tanečního souboru Pirin v roce 2009, jsou spolufinancovány z MŠMT ČR.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA BĚLÁ POD BEZDĚZEM, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE, ŽIJEME SPOLU 2009, DOTACE 123.700KČ, WWW.ZSBELA.CZ

Základní škola Bělá pod Bezdězem a Základní škola Zastávka jsou základními školami, v jejichž spádové oblasti existují již od roku 1990 azylovavá zařízení pro cizince. Od uvedeného roku docházejí děti cizinců do těchto škol. Učitelé obou škol dlouhodobě vytvářejí podmínky pro výchovu k toleranci, respektování, vzájemné úctě a pochopení, usilují o předcházení negativnímu chování žáků v mezilidských vztazích. Pro žáky obou škol byly připraveny čtyři společné akce různorodého zaměření, které umocnily uvedené snažení pedagogů. Učitelé českého jazyka připravili k novému vydání pracovní listy pro výuku českého jazyka, které jsou určeny k výuce žáků – cizinců, nové vydání opatřili metodickými poznámkami. Projekt byl finančně podpořen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, zřizovateli obou škol a morálně Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky Praha.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA S POLSKÝM JAZYKEM VYUČOVACÍMA MATEŘSKÁ ŠKOLA S POLSKÝM JAZYKEM VYUČOVACÍM ČESKÝ TĚŠÍN, ATLETICKÁ OLYMPIÁDA ŽÁKŮ ŠKOL S POLSKÝM VYUČOVACÍM JAZYKEM, DOTACE 56.000KČ, WWW.ZSPTESIN.CZ

Dne 29.5.2009 se na stadionu v Třinci – Na lesní uskutečnila atletická olympiáda žáků základních škol s polským jazykem vyučovacím. Olympiády se zúčastnilo 421 sportovců ze všech základních škol s polským jazykem vyučovacím v ČR,

10 profesionálních rozhodčích, 37 organizačních pracovníků z řad rodičů a studentů gymnázia s polským jazykem vyučovacím v Českém Těšíně a asi 700 diváků z řad žáků všech základních škol s polským jazykem vyučovacím v ČR a jejich rodinných příslušníků.

Žáci soutěžili v klasických atletických disciplínách (běhy, skoky, hody, vrhy) ve čtyřech věkových kategoriích (1.-3. třídy, 4.-5. třída, 6.-7. třída, 8.-9. třída). Bylo rozděleno 32 sad medailí. Vyvrcholením byly štafetové běhy reprezentací všech škol. Celkovým vítězem se stala pořadatelská Základní škola z Českého Těšína.

V přípravné fázi, se do projektu zapojili všichni žáci základních škol s polským jazykem vyučovacím (přibližně 1600 žáků) na hodinách TV (výuka atletických disciplín), na školních atletických soutěžích.

Projekt splnil cíle, jako sportovní vyžití, soutěživost, spolupráci (např. rodičů a školy), utužování vzájemných vztahů mezi dětmi polské národnosti, podpora vzdělávání v jazyce polském atd.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA VSETÍN, TURKMENSKÁ, ČTENÍ, ČTENÍ NAD NĚJ NENÍ!, DOTACE 68.000KČ, WWW.ZSMS-TURKMENSKA.CZ

Rozvoj a podpora čtenářství je jednou z nejjednodušších, ale zároveň nejefektivnějších aktivit, které podporují samostatné myšlení, obrazotvornost, rozvíjejí slovní zásobu, napomáhají překonávat počáteční vzdělávací bariéry, ale především obohacují člověka po citové, myšlenkové a morální stránce. A právě takto jsme se nad neocenitelným přínosem čtení zamysleli u nás, v základní škole na Turkmenské při zpracování projektu, který se započal prvním školním dnem roku 2009 a který jsme na jeho sklonku, 31. prosince zdárně zakončili. Řeknete si – příliš krátká doba ... Ale my jsme toho stihli skutečně hodně! Obnovili jsme fond žákovské i učitelské knihovny, z kterého mohli (a stále mohou) učitelé vybírat řadu zajímavých titulů a obohatit tak dětem klasickou četbu z čítanek. Založili jsme čtenářský kroužek, z jehož řad se rekrutovalo několik zdatných starších čtenářů, kteří nyní pravidelně navštěvují děti z nižšího stupně a společně si čtou. V rámci projektu jsme upevnili partnerství s Romským muzeem v Brně, odkud za dětmi s poutavým programem dorazil pan Petr Mička; i s Masarykovou veřejnou knihovnou, jejíž usměvavé a milé pracovnice se žákům věnovaly po čas knihovnických exkurzí. V neposlední řadě si žáci vytvořili ojedinělou didaktickou pomůcku – dvojjazyčné romsko-české leporelo plné přísloví sloužící k výuce českého jazyka. A opomenout nelze ani dvanáctero ilustrací, které byly inspirovány právě četbou a které nyní zdobí kalendář na letošní rok. Tedy, nezapomněli jsme! Uvědomili jsme si, že právě čtení je v dnešní přetechnizované době nespravedlivě odsunuto na druhou kolej. A právě čtení, ale také srozumitelný a smysluplný dialog má neocenitelný význam, všestranně nám pomáhá zlepšit vzdělávání a obohatit dětskou fantazii o kladné hrdiny a vzory. Rozhodnutí obrátit výhybku se vyplatilo.

Mgr. Hana Růžičková

Projekt byl podpořen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci dotačního programu Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy v roce 2009.

ORGANIZACE PRO POMOC UPRCHLÍKŮM, ÚSMĚV, DOTACE 129.000KČ, WWW.OPU.CZ

Praha - Organizace pro pomoc uprchlíkům připravila pro žáky 7.,8. a 9. tříd ze zapojených škol sérii přednášek, které se zaměřovaly na boj s xenofobií a rasismem. Během května až prosince 2009, kdy projekt probíhal, se ho zúčastnilo 191 dětí ze tří pražských základních škol

(Fakultní ZŠ s rozšířenou výukou jazyků - Drtinova, ZŠ Janského, ZŠ Univerzum). Studenti se během interaktivních přednášek seznámili se základními pojmy (xenofobie, diskriminace, rasismus) a zároveň se osobně setkali s migranty z Běloruska, Kamerunu a Vietnamu.

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

„ Osvědčilo se nám dlouhodobé, pravidelné setkávání s dětmi, které se problematice xenofobie a rasismu věnovaly nejen během našich přednášek, ale i před nimi. Psaly eseje, vyhledávaly si informace na internetu i v literatuře. Během interaktivních přednášek se aktivně zapojovaly. Hrály hry, při kterých si zažily situaci migrantů při příchodu do nové země, kladly otázky cizincům, kteří je navštívili, seznamovaly se s hrami, které se hrají u nich v zemi...“ uvedla Džana Popović z Organizace pro pomoc uprchlíkům.

„Přednášky měly úspěch jak u dětí, tak u učitelů, kteří měli prostřednictvím tohoto projektu příležitost seznámit se s dalšími možnostmi jak přistupovat k multikulturní výchově“ uvedla Blanka Tollarová, lektorka projektu z Organizace pro pomoc uprchlíkům.

PEDAGOGICKÉ CENTRUM ÚSTÍ NAD LABEM, ZAŘÍZENÍ PRO DVPP, O.P.S., ADRESA JA(CHA)NOV, DOTACE 240.000KČ, WWW.PCUL.CZ

Představením dvanácti studentských badatelských prací skončil v závěru roku 2009 projekt JA (CHA)NOV, jehož řešitelem bylo Pedagogické centrum Ústí nad Labem, o.p.s. Cílem projektu bylo poukázat přes aktivní práci studentů středních škol na aktuální stav dvou základních škol v sociokulturně znevýhodněném prostředí na Mostecku a Litvínovsku (Chanov, Janov).

Čtyřicet studentů z Gymnázia TGM Litvínov a VOŠ, OA, SPgŠ a SZS Most nejprve absolvovalo tři semináře: první byl o sociálním vyloučení (Mgr. Miloš Hrubý – Člověk v tísní), druhý se týkal komunikace s národnostními menšinami a etniky (Mgr. Jitka Blažková) a třetí seminář byl o výzkumných metodách a statistickém zpracovávání výsledků výzkumu (PhDr. Iva Wedlichová, PhD.).

Po absolvování seminářů se mohli studenti pustit do vlastní badatelské činnosti. Rozdělení do dvanácti pracovních týmů pod vedením svých učitelů (Mgr. Jitka Blažková, Mgr. Jan Dušek) se snažili v základních školách v litvínovském Janově a v mosteckém Chanově najít odpovědi například na následující otázky: Jaké ambice mají žáci třetích a devátých tříd? Jaké je vybavení škol? Jaké mimoškolní aktivity školy nabízejí a jaká je jejich návštěvnost? Je dobré navštěvovat přípravnou třídu? Jaký vztah mají děti k slovní agresivitě?

Důležitým přínosem projektu je, že se studenti seznámili s problematikou sociální exkluze a jejich příčin, vyzkoušeli si, co obnáší výzkum, jak těžké je vyhodnocování dat. Chyby, kterých se po odborné stránce dopustili, jsou v tomto případě zcela vedlejší.

Odměnou studentům za jejich několikaměsíční úsilí bylo zveřejnění prací ve dvou sbornících, které byly rozeslány na střední školy Ústeckého a Karlovarského kraje.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA BEČOV NAD TEPLOU, OKRES KARLOVY VARY, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE, MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA VE ŠKOLE JAKO ZÁKLAD INTEGRACE A PODPORA DĚTÍ ZE SOCIÁLNĚ ZNEVÝHODNĚNÉHO PROSTŘEDÍ, DOTACE 236.000KČ, WWW.ZSBECOVNT.CZ

Základní ideou projektu je nabídnout dětem ze sociálně znevýhodněného prostředí (romská komunita ze spádových obcí naší školy - Nová Ves, Hlinky a dalších míst včetně dětí ze sociálně slabých rodin) alternativu jejich prostředí v rámci rozšíření vzdělání a výchovy včetně mimoškolních aktivit o prvky rodinné výchovy, etické výchovy, pracovní výchovy a speciální pedagogiky se zaměřením na multikulturní výchovu, zejména na spolupráci s ostatními žáky, rodinou a venkovním prostředím. Součástí projektu je výuka předmětů: rodinná výchova, etická výchova, komunikační dovednosti, nabídka kroužků: vaření, ruční práce, zahrada, Tvoříme s fantazií, pěvecký, fotografický, počítačový, interaktivní, sportovní, matematický, chemický, profesní, stolní hry, fotbal, vybíjená a realizace mimoškolních akcí: Drakiáda na Nové Vsi, Lampionová slavnost spojená s diskotékou v bečovské Botanické zahradě, Rozsvícení vánočního stromečku a vánoční trhy na náměstí v Bečově n.T., Mikulášská nadílka v sokolovně, Kulturní vystoupení žáků pro bečovské seniory ve školní jídelně, projekt Vánoce, Vánoční besídka v sokolovně, Štědrovečerní koncert v Kosteletě sv. Jiří v Bečově n.T. Projekt pokračuje do konce školního roku 2009/2010 s výhledem na další léta, proto nelze prozatím vyhodnotit cíle projektu, přesto již v současné době je možné konstatovat, že se zlepšily vztahy mezi žáky, zejména s ohledem na to, že se v době realizace projektu neprojevovaly žádné konkrétní prvky diskriminace nebo jiných projevů

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

netolerance, rasismu apod. Zlepšila se spoluúčast žáků na přípravě a realizaci společných školních akcí, účast rodičů a široké veřejnosti na akcích.

ZAPOMENUTÍ O.S., ZMIZELÍ SOUSEDÉ- POCTA DĚTSKÝM OBĚTEM HOLOCAUSTU, DOTACE 270.000Kč, WWW.ZMIZELI-SOUSEDE.CZ

V projektu Zmizelí sousedé –II.Pocta dětským obětem holocaustu účastníci (ve věku 10-19 let) získávají informace o situaci téměř zcela asimilované židovské menšiny před, v průběhu a po 2. sv. válce především přímo z místa svého bydliště, přímým svědectvím pamětníků a tzv. nezúčastněných svědků. Tyto poznatky samostatně ověřují a zpracovávají podle jasně stanovených pravidel.

Pod vedením učitelů (většinou absolventů seminářů Jak učit o holocaustu) se učí mj. objektivnímu hodnocení místních dějin jejich ověřením (archivy, databáze apod.). Na základě jasně stanovených kritérií projektu (použit alespoň tři zdroje, ale zejména přímá svědectví pamětníků včetně tzv. nezúčastněných svědků, zachytit i postoje jednak vlastní a jednak okolí, technické parametry atd..) pak tyto dokumenty samostatně zpracovávají a prezentují. Užitím několika osvědčených pedagogických metod (vrstevnické a činnostní učení apod.) se projekt prohloubil z pouhého mapování židovských komunit na kvalitní vzdělávací nástroj posilující identitu účastníků, rodiny, školy, místa. Je doporučován vzdělávacími institucemi v rámci Rámcového vzdělávacího programu v tématu Člověk a společnost. Je průřezovým tématem, vhodný pro využití pro historické, jazykové, výtvarné, multimediální vzdělávání a svým tématem otevírá mj. otázky etické, společenské, psychologické. Inspiruje podobné projekty u nás i v zahraničí. V roce 2008 byl oceněn cenou Zlatá hvězda Evropské komise za aktivní občanství. Zlaté hvězdy jsou udělovány v rámci programu Evropa pro občany a jsou veřejným uznáním iniciativ, které mohou být v oblasti občanských aktivit příkladem spolupráce, účinných pracovních postupů a hmatatelných výsledků. Stal se příkladem hodným následování, připojují se k němu školy na Slovensku, v Itálii, Německu a Velké Británii.

V roce 2009 jsme k putující výstavě vytiskli jako doprovodný katalog metodiku (v příloze) vytvořenou z prací účastnických skupin. Ta usnadňuje realizovat cíle projektu, stala se nástrojem vrstevnického vzdělávání a zároveň je sborníkem školních prací. Od roku 2008 je tak výstava sestavená ze studentských panelů prezentována současně s proškolením žáků a studentů. Ti se pak jako průvodci pečují o další návštěvníky výstavy (vlastní škola, okolní školy i široké veřejnosti). V roce 2009 to byly školy: - Gymnázium Ivančice, Strážnice, Gymnázium Open Gate v Babicích, Gymnázium Karlovy Vary, Akademické gymnázium Štěpánská v Praze 2, Gymnázium Botičská Praha 2, ZŠ Karlín, Praha 8, Katolická ZŠ Uherský Brod, ZŠ Hronov, III. ZS Rakovník, ZŠ Velký Beranov, ZŠ Velký Újezd, ZŠ nám. Svobody, Praha 6. Každá z účastnických škol, pokud splní kritéria projektu, připravuje metodiku a prezentaci (panel, web) vlastního projektu. O.s. Zapomenutí materiály po dohodě zpracovává do společného materiálu.

Kromě metodiky se rozrůstá web www.zmizeli-sousedede.cz o weby škol, a postupně vzniká také německá a anglická verze webu.

Pro další rozvoj projektu tedy pokračovalo putování výstavy, vytiskli jsme další panely škol (2x Štoky (HB), Bzenec, Olomouc, Nový Ujezd, ZŠ Bzenec) a postupně zpracováváme další plakáty a weby škol, ZŠ Velký Beranov, Gymnázium Světlá nad Sázavou, Strážnice, Karlovy Vary a další.

MASARYKOVA UNIVERZITA, PEDAGOGICKÁ FAKULTA, KATEDRA SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY A KABINET MULTIKULTURNÍ VÝCHOVY, ANALÝZA VZDĚLÁVACÍCH POTŘEB ROMSKÝCH ŽÁKŮ, DOTACE 386.800,- Kč, WWW.MUNI.CZ

Tým pedagogických pracovníků Katedry sociální pedagogiky PdF MU se v posledních pěti letech systematicky věnuje především kvalitativnímu výzkumu, jenž se tematicky váže k problematice edukace romských žáků. Výslednicí těchto výzkumů je monografie s názvem Edukace romských žáků v zrcadle výzkumných šetření, která nabízí ucelenou prezentaci vybraných sdělení, které jsme realizovali v rámci menších i rozsáhlejších výzkumů. Vzhledem ke skutečnosti, že odborná periodika a konferenční sborníky nabízejí často omezený rozsah pro prezentaci výzkumných zjištění, předkládáme text, který je určitou ucelenou systematickou prezentací

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

výzkumů. Některé kapitoly byly již publikovány jako dílčí statě v jiných publikacích nebo byly jen prezentovány na konferencích. Poprvé však přinášíme téměř ucelený obraz problematiky, která často vzbuzuje zájem pedagogů, rozpaky u odpovědných politiků, emoce u laické veřejnosti a předsudky u části naší společnosti. Záměrem projektu je analyzovat prostřednictvím výzkumného šetření vzdělávací potřeby romského žáka a vysvětlit je v kontextu romské rodiny, školy a většinové společnosti. Výsledky analýz mohou přinést poznatky, které by měly vést ke zvýšení kompetencí edukátorů, tj. učitelů, asistentů pedagoga a dalších subjektů vzdělávacího procesu.

Dalším tématem projektu jsou realizované kurzy romologie a romského jazyka, které přibližují budoucím pedagogům kulturu romského národa.

LYCEUM ŘEKYŇ V ČESKÉ REPUBLICE, VÝUKA ŘECKÝCH TANCŮ A PÍSNÍ, DOTACE 330.000KČ, WWW.LYCEUMREKYN.CZ

Lyceum Řekyň je známé v celém helénském světě svým nesmírným přínosem pro udržení a šíření řeckého kulturního dědictví již od roku 1911, kdy bylo založeno v Aténách pedagožkou Kalliopi Paren, proto se jeho česká pobočka zaměřila speciálně na další vzdělávací aktivity dětí a mládeže příslušníků řecké diaspory. Řecké tance a písně jsou vedle řeckého jazyka nezbytnou a nenahraditelnou součástí národní identity. Výuka tanců a řeckých písní je velkým přínosem

pro řeckou komunitu nejen pro rozvoj typického tanečního a pěveckého projevu, ale zároveň ji naplňuje pocitem smysluplnosti o šíření řeckého folklóru mezi spoluobčany bez rozdílů národností při jeho prezentaci. V kruhu řeckého tance se snadno navazuje přátelství a tanec usnadňuje komunikaci a porozumění odlišné kultury. Výuka je hlavní činností Lycea, kterou pravidelně prezentuje prostřednictvím Tanečního souboru Lycea Řekyň v ČR a vystoupením členů oddělení uměleckého a hudebního.

Hlavním cílem projektu je naučit děti a mládež zajímavě trávit volný čas, rozvíjet jejich talent a nadání, upevňovat rodinné kořeny a vztahy. Podporovat a soustavně vytvářet podmínky pro pravidelnou výuku řeckých tanců a písní, pořádat vzdělávací akce pro děti a mládež již od 5 let věku, organizovat semináře řeckých tanců a písní s lektory z Lycea Řekyň z Řecka, odborně připravovat učitele řeckých tanců a písní. Zajistit metodický a výukový materiál pro učitele řeckých tanců a písní a jejich taneční asistenty, vytvářet podmínky pro jejich setkávání, výměnu zkušeností a další vzdělávání a organizovat metodické semináře a prověřovat jejich znalosti a dovednosti. Zajistit stabilitu při uzavírání smluvních vztahů s poskytovateli prostor pro pravidelnou výuku.

Pokračovat v pořádání akcí, jejichž cílem je podnítit zájem o vznik dalších tanečních a pěveckých aktivit v místech, kde žije řecká menšina.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA S POLSKÝM JAZYKEM VYUČOVACÍM-SZKOŁA PODSTAWOWA I PRZEDSZKOLE, ROZVÍJENÍ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ ŽÁKŮ S POMOCÍ KULTURNÍCH PROJEKTŮ A AKTIVIT, DOTACE 86.000KČ, WWW.PZSKARVINA.CZ

V období od května 2009 do prosince 2009 byl na ZŠ a MŠ s pol.jaz.vyuč. v Karviné-Fryštátě realizován projekt Realizace ŠVP pomocí kulturních aktivit. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podpořilo tento projekt částkou 86 000,- Kč (v rámci programu „Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikultury). V rámci realizace se konalo 10 akcí. Část akcí připravovali samotní žáci pro své kolegy a rodiče a část programů jsme v souladu s projektem nakoupili u interpretů v Polsku. Akcí se zúčastnili všichni žáci ZŠ a MŠ, tj. 225 žáků.

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ UK, CZECHKID DO VÍCE ŠKOL, DOTACE 408.150KČ, WWW.FHS.CUNI.CZ/KOS

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

Projekt „Czechkid do více škol“ financovaný v roce 2009 z programu MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy navázal na projekt Czechkid – multikulturalita očima dětí, který FHS UK realizovala díky podpoře OP RLZ v roce 2006. Výstupem projektu byly mimo jiné stránky pro multikulturní výchovu www.czechkid.cz a metodika pro učitele. Cílem současného projektu FHS UK bylo tyto dva produkty rozšířit a aktualizovat. V rámci projektu „Czechkid do více škol“ vznikly čtyři nové dialogy a šest nových textů pro pedagogy v českém a anglickém jazyce na nová závažná témata ve společnosti týkající se multikulturní výchovy. Kromě toho byla rozšířena metodika a zajištěn dotisk 1000 kusů. Projekt byl aplikován na jedné problémové škole (ZŠ Alšova ve Vodňanech), kde bylo pomocí teachers empowerment metody pracováno s celým školním prostředím. Metodika práce v náročné škole bude poskytnuta jako příklad dobré praxe MŠMT. V rámci dotisku metodiky byly korigovány některé stávající aktivity původní metodiky. Metodika byla pro druhé vydání doplněna o recenzi, kterou vypracovala Prof. PhDr. Alena Jaklová, CSc. z Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Realizační tým se rozhodl v projektu detailněji popsat skutečné cíle nových aktivit tak, aby byly nadčasově propojitelné i s reformovanými průřezovými vzdělávacími tématy a mohly být v dalších letech využívány pedagogy i výchovnými poradci v systému vzdělávacích programů.

SPECIÁLNÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLA, ŠLUKNOV, TYRŠOVA 710, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE, BARVY DUHY EVROPY – MULTIKULTURALITA V ŽIVOTĚ DĚTÍ, DOTACE 84.000Kč, WWW.SPEZSSLUKNOV.CZ

Od 1. května 2009 do 31. prosince 2009 jsme uskutečnili projekt „Barvy duhy Evropy“, multikulturalita v životě dětí. Jednotlivé činnosti projektu byly plněny v rámci přímé práce pedagogů podle školního vzdělávacího programu a v rámci odpolední mimoškolní činnosti v klubu „Duhová kapka“ a v pohybovém a tanečním kroužku „ROMIX“, též pedagogy školy za podpory dobrovolníků z řad pedagogů a rodičů žáků.

Projekt finančně přispěl k nákupu: odborné literatury pro žáky a pedagogy, k dovybavení odborné učebny – cvičné školní kuchyňky, výtvarných materiálů pro tvorbu žáků a nástěnek pro prezentaci prací žáků, apod.

Projekt současně přispěl ke vzájemnému poznávání kultury majoritní a minoritní skupiny obyvatel obce Šluknov a komunity Šluknovského výběžku. Za zdařilou hodnotíme práci žáků v klubu „Duhová kapka“, v tanečním kroužku „ROMIX“ a v projektových dnech, kdy za pomoci pedagogů žáci pronikali do zemí různých světadílů, poznávali životy lidí a své poznatky prezentovali formou besedy spolužákům celé školy. Zúčastnili se různých pěvecko-tanečních vystoupení ve Šluknovském výběžku. Projektové dny byly výstupem všech měsíčních činností (jednotlivých témat) dle harmonogramu projektu.

Celkově projekt hodnotíme za zdařilý a úspěšný. Jednak ve vztahu k obyvatelům- komunitě obce Šluknov, tak i po stránce odborného zpracování a vlastní prezentace školy. Projekt „Barvy duhy Evropy“, multikulturalita v životě dětí, bude i nadále součástí školního vzdělávacího programu.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE (FILOZOFICKÁ FAKULTA), VÝZKUM A OVĚŘENÍ MOŽNOSTÍ PRÁCE S ROMŠTINOU NA ŠKOLÁCH, DOTACE 1.822.300Kč, [HTTP://WWW.FF.CUNI.CZ](http://WWW.FF.CUNI.CZ)

Na pěti školách v ČR bylo na podzim minulého roku odučeno pět paralelních kurzů romštiny. Tyto kurzy neměly za úkol naučit frekventanty romsky, ale ověřit stávající i nově vytvořené materiály použitelné pro případnou výuku romštiny na českých základních školách.

Samotným kurzům předcházela terénní výzkum v daných lokalitách, který se zaměřil na kompetence nejmladší generace potenciálních mluvčích v romštině, na faktory ovlivňující mezigenerační přenos jazyka a jejich souvislostem s možnou školní výukou romštiny – v těchto bodech byly aktivity také rozšířením výzkumu jazykové situace romštiny z roku 2008.

Výstupem projektu je materiál shrnující zkušenosti z přípravy a výuky kurzů v kontextu dosavadního poznání jazykové situace romštiny (a jejich mluvčích) v ČR. Součástí materiálu je také kompletní metodika odučených kurzů včetně použitých nově vytvořených materiálů. Ty jsou volně přístupné všem, kteří by chtěli s romštinou na školách v budoucnu pracovat.

ZŠ PRAHA 3, HAVLÍČKOVO NÁMĚSTÍ 10/300, JSME MEZI VÁMI, DOTACE 309.703Kč, WWW.HAVLICAK.CZ

V projektu byly uskutečněny tři vzájemně provázané aktivity, na kterých se různým způsobem podíleli všichni žáci školy. Většina z nich pochází z romské komunity a tento projekt přispěl k podpoře rovnosti šancí romské menšiny v průběhu povinné školní docházky i pro další životní etapy. Cílem bylo přispět k dotváření integrity jedince, formování a upevňování jeho sebedůvěry a jeho začleňování do společnosti, a naopak vymaňování se ze sféry sociálního vyloučení.

Byly realizovány workshopy, ve kterých byla žákům přiblížena historie a kultura Romů a probírány jejich podobnosti a odlišnosti, se kterými se denně setkávají a poznávají v běžném životě. Děti byly seznámeny s vlivnými osobnostmi romské kultury a současnými úspěšnými představiteli této minority. Životní dráha těchto osobností a jejich osobní zkušenosti, jak se vypracovaly a dosáhly úspěchu, by měly ukázat žákům cestu, jak vystoupit z obrazu negativnosti, vymanit se ze sociálního vyloučení a stát se vnitřně i výkony pro společnost jejími plnohodnotnými občany.

Žáci si rozšiřovali dovednosti a znalosti z oblasti jim blízké minoritní kultury formou seznamování s uměleckými výtvary uznávaných reprezentantů etnika, vyprávění příběhů, nácvičky písní, přednesu básní a četbou romské literatury. Pod vedením zkušených lektorů si zlepšovali jazykové znalosti a dovednosti romského i českého jazyka tak, že zpracovávali literární formou různá témata z rodinného, školního a komunitního prostředí. Nejlepší práce žáků byly prezentovány v podobě almanachů, které pak byly využity jako názorná motivační pomůcka při multikulturní výchově ve třídách.

S žáky byl sevcíčen literárně-umělecký program, který v jakýchkoli fragmentech představil průřezově kulturu této národnostní menšiny. Program byl prezentován rodičům a žákům třech dalších škol, aby poznali prostřednictvím svých romských vrstevníků něco netradičního, nového a rozšířili si poznatky o romské kultuře. Tato aktivita přispěla k sblížení a snazšímu chápání romské minority a v obecnější rovině k vlastnímu pocitovému vytěšňování jinak formálně potírané rasové a národnostní nesnášenlivosti.

18

**ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA T. G. MASARYKA ZASTÁVKA, OKRES BRNO-
VENKOV, ŽIJEME SPOLU 2009, DOTACE 90.000Kč, WWW.ZSZASTAVKA.CZ**

V průběhu roku 2009 realizovala Základní škola a Mateřská škola T.G. Masaryka Zastávka, okres Brno-venkov ve spolupráci se Základní školou Bělá pod Bezdězem společný projekt Žijeme spolu 2009. Celkové náklady části projektu realizované ZŠ Zastávka představovaly částku 129 000 Kč, která byla ze 70 % pokryta dotací MŠMT a ze 30% vlastními zdroji školy.

V rámci projektu byly realizovány 4 výměnné soutěžní pobyty žáků obou škol, kterým předcházela školní soutěžní kola. Tyto akce výrazně přispěly k přirozené a nenásilné integraci žáků - účastníků se azylového řízení, azylantů a dalších národnostních menšin do kolektivu dětí většinové společnosti.

Zkvalitnění vzdělávacího procesu výše uvedené cílové skupiny žáků by mělo přinést využívání cca 300 pracovních listů pro výuku českého jazyka jako cizího jazyka připravených v rámci projektu pedagogy obou škol na základě jejich dlouholetých zkušeností v dané oblasti. Obě školy jsou připraveny poskytnout pracovní listy dalším zájemcům zabývajícím se vzděláváním žáků cizinců.

Do vlastního projektu se v průběhu celého roku přímo zapojilo více jak 100 žáků z obou škol. Prezentace úspěšného průběhu jednotlivých akcí měla velmi příznivý vliv i na pozitivnější postoj veřejnosti, zejména pak rodičů žáků, k vzájemnému soužití majoritní společnosti s národnostními minoritami.

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE, PEDAGOGICKÁ FAKULTA, ÚSTAV PROFESNÍHO ROZVOJE
PRACOVNÍKŮ VE ŠKOLSTVÍ, INTEGRACE DĚTÍ PŘÍSLUŠNÍKŮ NÁRODNOSTNÍCH MENŠIN A
CIZINCŮ DO ČESKÉHO VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU, DOTACE 143.265Kč, WWW.CUNI.CZ**

Cílem projektu realizovaného Pedagogickou fakultou UK bylo na základě kvantitativních a kvalitativních výzkumů a následných analýz získaných informací identifikovat hlavní problémy, které komplikují úspěšnou

integraci dětí příslušníků národnostních menšin a cizinců do českého systému základních škol. Výzkum byl realizován na vzorovém příkladu hlavního města Prahy. V první fázi šetření byla zmapována situace v pražských základních školách s cílem zjistit aktuální počty a národnostní a etnickou strukturu žáků, kterých by se předpokládáné problémy s integrací mohly týkat. Jako výchozí údaje byla využita data Ústavu pro informace ve vzdělávání, příspěvkové organizace přímo řízené MŠMT. Tato data byla doplněna vlastním šetřením 250 základních škol v Praze. Ve druhém kroku byla provedena analýza rozmístění těchto žáků za účelem identifikace škol a městských částí s vyšší koncentrací těchto dětí. Kvantitativní analýzu následovalo kvalitativní šetření, které probíhalo formou strukturovaných rozhovorů se zástupci vedení a zástupci učitelů v šestnácti vybraných základních školách s relativně vysokým podílem dětí, jejichž mateřským jazykem není čeština. Cílem těchto rozhovorů bylo shromáždit informace o tom, jakým způsobem na dané škole integrace dětí s odlišným mateřským jazykem probíhá, jaké zkušenosti mají oslovené školy s tímto fenoménem, identifikace případů „dobré praxe“, které by mohly být pro ostatní školy inspirativní.

Výsledkem šetření bylo zjištění, že v ČR existují „rizikové skupiny“ obyvatel, jejichž děti se mohou potýkat s nedostatečnou znalostí českého jazyka. Jedná se o děti cizinců a děti příslušníků národnostních menšin, jejichž mateřským jazykem není český jazyk. Především na poslední jmenovanou skupinu se často zapomíná. Děti cizinců nejsou v ČR rozmístěny rovnoměrně, ale jsou výrazně koncentrovány do Prahy. Rovnoměrně rozmístěny nejsou ani na jednotlivých pražských školách či v jednotlivých městských částech. Dá se očekávat, že pokud budou dosavadní trendy dále pokračovat, časem dojde k významné koncentraci jednotlivých národností do „národnostně specifických“ škol, nebudou-li podniknuty kroky, které by tomu zabránily. Vzhledem k tomu, že neexistuje jednoznačně daná metodika, jak při integraci dětí s odlišným mateřským jazykem postupovat, většina škol řeší situaci „po svém“ a k integraci přistupuje velmi osobitě v závislosti na lokalitě, počtu dětí, počtu cizinců, jejich národnostním složení, svých finančních možnostech i vlastní kreativitě a aktivitě. To vše se projevuje ve strategiích, které při integraci cizinců jednotlivé školy volí. Pozitivní zkušenosti z jedné školy nemusí být v jiném prostředí chápány obdobně pozitivně. Přes řadu odlišností byly identifikovány obecně platné problémy, se kterými se školy potýkaly: chybějící systémové řešení, nedostatečné legislativní ukotvení (pouze děti z EU mají právo na bezplatnou jazykovou přípravu), nevyhovující systém financování (na integraci dětí cizinců není poskytován zvýšený normativ, nevyhovující financování z grantů), nedostatečná příprava učitelů (především nedostatečná jazyková výbava).

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA S POLSKÝM JAZYKEM VYUČOVACÍM-SZKOŁA PODSTAWOWA I PRZEDSZKOLE, REALIZACE ŠVP S POMOCÍ REGIONÁLNÍCH PRVKŮ ANEB VÝPRAVY ZA POZNÁNÍM, DOTACE 75.000KČ, WWW.PZSKARVINA.CZ

V období od dubna 2009 do prosince 2009 byl na ZŠ a MŠ s pol.jaz.vyuč. v Karviné-Fryštátě realizován projekt „Realizace ŠVP s pomocí regionálních prvků aneb Výpravy za poznáním Těšínského Slezska“. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podpořilo tento projekt částkou 75 000,- Kč (v rámci programu „Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikultury). Konalo se 17 exkurzí, v rámci kterých žáci nejenom poznávali historii, současnost, přírodu a kulturu Těšínského Slezska, ale především rozvíjeli své schopnosti a dovednosti. Celkem se projektu zúčastnilo 391 účastníků.

MUZEUM ROMSKÉ KULTURY, STÁTNÍ PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE, TVORBA VÝUKOVÝCH MATERIÁLŮ O ROMSKÉ KULTUŘE A HISTORII, DOTACE 59.100KČ, WWW.ROMMUZ.CZ

V České republice existuje poměrně velké množství organizací, které se věnují práci s romskými dětmi, mládeží i dospělými. Také školy se v rámci nových vzdělávacích programů více zaměřují na seznamování žáků s romskou kulturou a historií, často jim však k tomu chybí kvalitní a zajímavé výukové materiály či hlubší vzdělání v oboru.

Muzeum na základě svých odborných a pedagogických zkušeností a na základě několik let probíhajících lektorských programů vytvořilo výukové materiály, jež jsou přístupny i široké veřejnosti, žákům a pedagogům. Materiály vychází z bohatých terénních výzkumů a muzejních fondů (fond historie, řemesel, oděvu a šperku), mají atraktivní a kvalitní grafickou podobu.

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

Pexeso Romská řemesla seznamuje s tradičními romskými způsoby obživy, řemeslníky a jejich výrobky (např. kovář, brusič, kotlář, zvon, tamburína, koryto, síto, řetěz atd.). Jednotlivé obrázky mají názvy v češtině, angličtině a romštině, na zvláštním listě si hráči mohou najít stručnou informaci o jednotlivých pojmech.

Omalovánky Cesty Romů v deseti obrázcích seznamují děti s historií Romů od odchodu z indické pravlasti až po události 21. století. K obrázku je krátké povídání, zábavný úkol a tematická romská hádanka. Texty jsou kromě češtiny i v angličtině a romštině.

Vystřihovánky Aranka jsou určeny pro nejmenší děti (asi 3–8 let), děti si panenku mohou obléci do šatů rumunských, olšských a španělských Romek.

Ukázky materiálů byly zaslány do škol, volnočasových organizací a dalších zařízení, věnujících se romským dětem, ve větším množství si je objednávají některé školy.

Podklady pro 7 výukových složek o romském holocaustu Složky pro skupinovou práci studentů ZŠ (7.-9. ročník) a SŠ, jejich obsahem jsou konkrétní návrhy lektorských aktivit, vycházející z dobových dokumentů a vzpomínek. Byl vytvořen výtvarný návrh ilustrací a vytisknut buklet pro DVD s kompletními materiály v elektronické podobě.

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ NA DOSAH, MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA – TEORIE A PRAXE, DOTACE 142.472KČ, WWW.NADOSAH.EU

V rámci realizace projektu „Multikulturní výchova – Teorie a praxe“ na základě grantu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v listopadu 2009 uskutečnilo Občanské sdružení Na dosah dva praktické interaktivní semináře určené pedagogům a asistentům pedagogů předškolních zařízení, pedagogům a asistentům pedagogů prvních tříd základních škol a odborným pracovníkům státní správy a neziskových organizací a zaměřené na integraci dětí předškolního věku z národnostních menšin a s odlišným sociokulturním zázemím do majoritní společnosti a hlavního vzdělávacího proudu. Účastníci se aktivně zapojili do sebezkušenostní skupinové práce s využitím tezí a pracovních listů s tematikou multikulturní výchovy, osobnostního a sociálního rozvoje dětí cílové skupiny. K jednotlivým tématům probíhala vždy živá diskuse, výměna názorů a zkušeností při řešení problematiky integrace do majoritní společnosti a hlavního vzdělávacího proudu a také konzultace s přítomnými lektory, hlavní metodičkou a terénní pracovníci. Účastníci byli rovněž seznámeni s výsledky několikaleté terénní práce věnované zmapování sociální, kulturní a ekonomické situaci v regionu města Neratovice a blízkého okolí. V průběhu interaktivních seminářů byl věnován dostatek času k osvojení si práce s pracovními listy, které zpracovávají velmi podrobně jednotlivá setkání zaměřená na témata, jako např. dítě a jeho tělo, zdravý životní styl, činnostní a občanské kompetence atd., která lze využít jako námětů, jak s dětmi předškolního věku z národnostních menšin a s odlišným sociokulturním zázemím pracovat, podílet se na jejich individuálním a aktivním osobnostním a sociálním rozvoji a zároveň je nenásilnou formou seznamovat s multikulturní výchovou na podkladě rozmanitostí kultur v současném globálním světě a s důležitostmi jejich vlastní identity.

Výsledkem projektu jsou metodické materiály „Multikulturní výchova – Teorie a praxe“, které budou distribuovány všem odborům školství jednotlivých krajů, neziskovým organizacím zabývajícím se touto problematikou, NIDV, mateřským a základním školám v regionu, účastníkům interaktivních seminářů a individuálních pohovorů.

SLOVENSKO-ČESKÝ KLUB, PROJEKT VAGON POKRAČUJE, DOTACE 150.000KČ, WWW.CZSK.NET

Slovensko-český klub sa spolu s Múzeom SNP v Banskej Bystrici po fenomenálnom úspechu Projektu Vagón v roku 2008 rozhodol v projekte pokračovať, pretože sa jednoznačne preukázala jeho potrebnosť pre dnešnú mládež. V roku 2009 mal projekt pozmenený charakter a skladal sa z viacerých zložiek, zostáva však ich zameranie predovšetkým na žiakov druhého stupňa základných škôl a študentov stredných škôl - Svetielko za Kalište pripomenie prostredníctvom výstavy v Lidiciach a Prahe a kultúrneho programu tragédie vypálenej obce, ďalšie podujatia pripomenú polookružle Výročie SNP (so zvýraznením českej účasti na ňom a

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

celoeurópskeho aspektu). Uskutočnili sa koncerty židovských, rómskych umelcov i slovenských hudobných zoskupení, čítania z diel spisovateľov, prezentácie filmov. Minuloročný Projekt Vagón pre Českú republiku sa uskutočnil v termíne od 26. marca do 27. júna 2008, za ten čas vlak zastavil na staniach Praha, Plzeň, České Budějovice, Jihlava, Brno, Ostrava, Olomouc, Pardubice, Hradec Králové, Liberec, Ústí nad Labem a Terezín. Tento ambiciózný projekt vzbudil obrovskú pozornosť, účasťou ho podporili politické osobnosti na čele s predsedom PS Miloslavom Vlčkom, členmi vlády, viacerými veľvyslancami, poslancami a senátormi, hejtmanmi a primátormi. Expozíciu videlo takmer 40 tisíc návštevníkov, najmä žiakov základných a študentov stredných škôl, desiatky z nich sa sami stali lektormi, rozdali sa tisíce metodických DVD, CD a printových materiálov každej triede, ktorá do vagónov zavítala. Vyšli stovky článkov, odvysielali sa desiatky televíznych a rozhlasových materiálov, mestá zaplnili stovky citylightov. V rámci projektu vznikli nové metodické materiály, zapracované boli české reálie, projekt sa popri židovskom od začiatku venuje aj rómskemu holokaustu. Tentoraz boli hlavnými partnermi Slovensko-český klub, Múzeum SNP v Banskej Bystrici spolu s Pamätníkmi Lidice a Terezín a Slovenským inštitútom v Prahe.

SLOVENSKÝ LITERÁRNY KLUB V ČR, NAŠE ČESKOSLOVENSKÉ DÍTĚ, DOTACE 50.000KČ, WWW.CZSK.NET/ZRKADLENIE

Slovenský literárny klub v ČR realizoval projekt, jehož součástí byla série vzdělávacích aktivit pro děti a rodiče ze smíšených manželství, jakož i vydání knihy renomované slovenské poetky a překladatelky žijící ve smíšeném manželství v Brně Barbory Škovierové „První slovník pro Ráchelku / Česko-slovenský a slovensko-český slovník pro děti ze smíšených rodin“ a jeho prezentace formou komponovaných vzdělávacích akcí. Slovník ilustrovala známá slovenská výtvarnice Tatiana Pajonková přikládáme. Kniha je prvním slovensko-českým a česko-slovenským slovníkem pro nejmenší děti, poutavým způsobem představuje nejčastější slova z jejich základní slovní zásoby, které se v obou jazycích liší – jde tedy o titul, který citelně chybí. Autorku k napsání knihy inspirovaly zážitky její trojroční dcerky, která vyrůstá v dvojjazyčné rodině. Předložený projekt obsahoval také komponovaná setkání s rodiči a dětmi, organizovaná v různých městech, na půdě školek, knihoven i jiných prostor – šlo o dramatizované čtení z knihy a interaktivní komunikaci s dětmi a rodiči, aby se tak u rodičů vyvinuly kompetence dále vést děti k dvojjazyčnosti. Pro slovenskou menšinu v ČR jsou podle všech sociologických a demografických průzkumů typická smíšená manželství. S nimi se pojí problém výchovy ve dvojjazyčném prostředí, o čemž mají rodiče minimum informací a malé povědomí, neexistují k tomu relevantní pomůcky. Projekt pomohl rodičům a pedagogům získat jak kompetence tak pomůcku k výchově k dvojjazyčnosti. Děti akce i kniha motivují ke zvýšení zájmu o oba jazyky a uvědomění si jejich odlišnosti a své identity.

POLSKÝ KULTURNĚ-OSVĚTOVÝ SVAZ V ČESKÉ REPUBLICĚ, „ZAOLZIE 2009“, DOTACE 48.290KČ, WWW.PZKO.CZ

V druhé polovině roku 2009 podařilo se PZKO díky zahrnutí Ministerstvem školství, mládeže, tělovýchovy a sportu mládežnické aktivity polské národnostní menšiny do II etapy poskytnuté neinvestiční dotace. Projekt sledoval získání zájmu mládeže zejména absolventů základních škol pro akce mimoškolní výchovy organizované PZKO. Tyto akce spočívaly v nabídce samostatného kulturního vyžití mladých diferencovaným organizačním opatřením. Prvním byla možnost účasti v přednáškách *Mezigenerační regionální univerzity* působící při Osvětové radě hlavního výboru PZKO. Jsou to přednášky na vysokoškolské úrovni na společně do předu dohodnutá témata vždy s následnou diskuzí. Kromě toho podařilo se vzbudit zájem zejména studující mládeže o mládežnická klubovní setkání s mládežnickou tematikou s mladými interprety. Setkání v „*Klubu Dziupla*“ konaly se pravidelně každý měsíc. Pro spolupráci podařilo se získat mladé básníky, hudebníky, vědecké pracovníky. Místnosti klubu při těchto akcích praskaly v švech. Doplňkem klubovních setkání byl *antikvární prodej přečtených knih*. Akce probíhala rovněž v tomto klubu. Jejím cílem bylo povzbudit zájem o čtení krásné literatury za cenu pro mládež přijatelnou.

Oblibou těšila se mezi mladými turistická akce „*Extremální pochod mladých*“ pohořím Beskyd

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

Celkově lze uvažovat způsob angažování mládeže do společných aktivit jako úspěšný. Ocenit třeba schopnost jedinců do organizování akcí a talentů do jejich realizaci. V závěrečném hodnocení bylo navrženo pokračování aktivit tohoto typu a rozšířit zájem také mladší kategorie žáků o této činnosti.

SVAZ MAĎARŮ ŽIJÍCÍCH V ČESKÝCH ZEMÍCH, ÚVOD DO MAĎARSKÉ FONOLOGIE A MORFOLOGIE NEJEN PRO CIZINCE, DOTACE 50.000KČ, WWW.CSMMSZ.ORG

Kniha *Úvod do maďarské fonologie a morfologie nejen pro cizince* je koncipována jako učební materiál pro studenty maďarského jazyka v kurzech pořádaných základními maďarskými organizacemi, pro jazykové kurzy pražského Maďarského kulturního střediska, dále pak jako výukový materiál pro Seminář střeoevropských studií při FF UK Praha a jako doplňkový materiál pro ty, kteří již disponují znalostmi maďarského jazyka a jejich snahou je se v tomto jazyce zdokonalovat, rozšiřovat a uspořádat své gramatické znalosti maďarštiny. Tato kniha je rovněž pomoci pro Maďary žijící v České republice, kteří si v rodině osvojili základy maďarského jazyka, ale v českém jazykovém prostředí již neměli možnost tyto znalosti rozvíjet a uspořádat.

TEREZÍNSKÁ INICIATIVA, VZDĚLÁVACÍ ZÁJEZDY ČESKÝCH ŠKOL DO PAMÁTNÍKU TEREZÍN, DOTACE 360.000KČ, WWW.TEREZINSTUDIES.CZ

Do Památníku Terezín přijíždělo svého času velice málo českých škol. Proto již v r. 1999 zahájila Tereziánská iniciativa, sdružující bývalé vězně z období Holocaustu, projekt finanční podpory českých škol, aby Památník navštívily a účastnily se vzdělávacího programu, zaměřený kromě návštěvy na Malé pevnosti především na roli Tereziána v historii Holocaustu, na tragedii, jakou Holocaust byl, ale především na poučení, které by měl mladým lidem přinést- NE násilí, NE rasové, náboženské a národnostní nenávisti, a probudit v nich snahu o vzájemné pochopení a toleranci. Od té doby projekt úspěšně probíhá a přivádí do Památníku Terezín ročně kolem 2400 žáků a středoškolských studentů, což představuje maximální možnou roční kapacitu těchto seminářů. Za dobu trvání projektu to čítá tedy již přes 25 000 mladých lidí. Tereziánská iniciativa má ale jen mimimální finanční zdroje, pocházející z členských příspěvků bývalých vězňů, dnes již důchodců, a pokud má náš, jak se ukazuje velmi potřebný a žádaný projekt pokračovat, je odkázána na dotace.

22

ÚSTAV PRO SOUDOBE DĚJINY AV ČR v.v.i , MENŠINY V MULTIKULTURNÍM VZDĚLÁVÁNÍ, DOTACE 332.000KČ, WWW.USD.CAS.CZ

V projektu Menšiny v multikulturním vzdělávání odeznely programy: Československo a národnostní menšiny 1918-1939, Ruská a ukrajinská menšina v Československu, Národnostní menšiny v České republice, Ruská a ukrajinská menšina v České republice, Židé v Československu a v ČR po roce 1989, Národnostní menšiny v totalitárním režimu, Národnostní menšiny v ČR po roce 1989. Uskutečnily se v DNM v Praze, Mostě, Králikách, Liberci a Teplicích. Zaměřily se na redukci předsudků, egocentrizmu, etnofaulizmů a animozit.

ÚSD připravil a uskutečnil I.mezinárodní konferenci "Menšiny,multikulturalita, vzdělávání", která se konala pod záštitou MŠMT ČR v DNM v Praze, ve spolupráci s Univerzitou v Rize a Lotyšskou akademií věd. Jednání konference, také díky 10 zúčastněným odborníkům ze zahraničí, přineslo nový vhlad do problematiky soužití národnostních menšin s většinovou společností s důrazem na vzdělávání a multikulturní výchovu v několika zemích – ČR, Lotyšsku, Ruské federaci a SR.

Cílem konference bylo přinést a prodiskutovat bohatý srovnávací materiál z několika zemí, které se vyznačují programovým úsilím o rozvoj multikulturní výchovy, přičemž každá z vybraných zemí volí své cesty:Česká republika, Lotyšsko, Slovenská republika a Ruská federace.

Z konference a připraveného rukopisu plyne, že různost cest je daná skladbou národnostních menšin, jejich historickými osudy, postavením a vztahem s většinovou společností v dané zemi v současnosti, vzděláváním v mateřském jazyce a multikulturní výchovou.

**ŽIDOVSKÉ MUZEUM V PRAZE, CYKLUS SEMINÁŘŮ PRO UČITELE A STUDENTY VŠ V ROCE 2009: ŽIDÉ, DĚJINY A KULTURA, DOTACE 185.000KČ,
[HTTP://WWW.JEWISHMUSEUM.CZ/;](http://www.jewishmuseum.cz/)**

Seminářů pro učitele v Praze a v Brně se zúčastnilo celkem 53 učitelů. Učitelé se v průběhu základních seminářů postupně seznámili se základy judaismu, židovskými tradicemi, zvyky a historií, s problematikou antisemitismu a šoa. Vzdělávací činnost zabezpečovali interní lektoři muzea a stálí externisté vzdělávacího centra — odborníci na jednotlivé tématické okruhy. Každé téma bylo podáno formou přednášky, která byla doprovázena multimediální prezentací a interaktivní dílnou (workshop). Jednotlivé programy byly potom tématicky doplněny návštěvou expozic židovského muzea. Po absolvování cyklu si učitelé rozšířili vědomosti o základech židovské kultury a náboženství, a také získali nové podněty pro výuku a další možnosti spolupráce s VKC ŽMP, ať už formou dlouhodobého projektu nebo návštěvou jednotlivých programů. Jelikož je cyklus akreditován MŠMT učitelé získali osvědčení na základě absolvování seminářů. Cílem bylo pomoci učitelům, aby se lépe orientovali v probíraných tématech a problematice. V navazujících programech pro školy se zúčastnilo 1 033 žáků a 97 učitelů. Studenti v těchto programech nabízených VKC ŽMP poznali vybrané aspekty z židovských tradic, rituálů, dějin a kultury Židů v Čechách a na Moravě. Tyto vědomosti si pak dále mohou prohlubovat v širším kontextu pod vedením odborně připravených učitelů (absolventů seminářů) ve třídě.

Přínos projektu: Učitelé i studenti budou schopni lépe rozumět předsudkům ohledně Židů či jiných menšin, budou schopni větší tolerance k menšinám ve svém okolí a respektu k jiným kulturám a náboženstvím. Realizovaný projekt je i projektem z kategorie preventivních, jenž má dopad především mezi mladou generací. S rostoucím napětím ve společnosti v souvislosti s menšinami, odlišným náboženským vyznáním, vzrůstající xenofobií, antisemitismem či rasismem se snaží tento projekt reagovat na tyto události a vyvolat diskusi v jednotlivých seminářích a přivést účastníky k hlubšímu pochopení i aktuálních zpráv a možných důsledků v souvislosti s podobnými historickými událostmi, jenž se udály u nás či v jiných zemích, a které je dobré zmiňovat, aby se neopakovaly. Podpora porozumění mezi lidmi s odlišným náboženským vyznáním, barvou pleti a původem vytváří tolerantní občanskou společnost citlivou na projevy bezpráví, rasismu a xenofobie.

**GYMNÁZIUM JANA PALACHA, PRAHA 1, S.R.O., RŮZNORODOST – TO JE RADOST!,
DOTACE 53.340KČ, WWW.GJP1.CZ**

Projekt „Různorodost-to je radost!“ se úspěšně odehrál na GJP v období srpen – prosinec 2009 za podpory MŠMT. Projekt byl velkým přínosem pro žáky i vyučující. Školní knihovna byla obohacena o literaturu zabývající se tématy multikulturalismu, rasismu, xenofobie, imigrace, zdokonalování komunikace a dialogu mezi odlišnými lidmi, nacistické ideologie za 2. světové války, globálními aspekty a vývojem evropské civilizace. Filmy z projektu zakoupené se zabývají také multikulturní problematikou.

V rámci školy v přírodě v Horním Bradle 8.9. a 9.9.2010 proběhl tvořivý výtvarný program s žáky druhých, třetích a čtvrtých ročníků. Žáci s využitím artefietických (pastelů, temperových barev, hlíny, přírodních materiálů apod.) vytvořili nádherná díla na téma různorodosti (komiksové postavy, hlavní prvky naší kultury, pocta slavnému předkovi). Následovala rozprava nad jednotlivými díly, zejména vzhledem k tématům odlišnosti, předsudků, tolerance apod. Dne 4.12. 2009 proběhla vernisáž výstavy výtvorů z artefietického programu. Vystoupil sbor GJP voices, byl přečten text týkající se tolerance k různorodosti. Na škole v přírodě se 9.9.2009 odehrála také hra Cesta z ghetta pro žáky čtvrtých ročníků. Žáci na vlastní kůži pocítili skutečné problémy života v ghettu a bylo jim tak umožněno lépe se do nich vcítit a snáze je pochopit. Uvědomili si nutnost změny uvažování, kdy normální logika a racionalita nepomáhá a zároveň zjistili, že cesta z ghetta je možná jen s patřičnou dávkou štěstí.

Program Živá knihovna proběhl ve spolupráci se sdružením OPIM - Organizace na podporu menšin pro žáky druhých ročníků. Zahrnoval dvě fáze: 1) lidsko-právní workshop – 19.10. 2009 - byl veden zážitkovou formou. Žáci si vyjasnili základní pojmy jako je rasismus, diskriminace, xenofobie, předsudky, menšiny. Uvažovali a diskutovali na téma lidská práva a práva menšin. Následovala hra, ve které měli žáci za úkol vžít do rolí zástupců různých menšin a poté uvažovat o jejich životě. 2) Živá knihovna – 26.10. - žáci se setkali s tzv. "živými

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

knihami", tedy lidmi, kteří čelí předsudkům na základě své etnické příslušnosti, sexuální orientace, náboženství, zdravotního stavu, životního stylu, názorového přesvědčení či životních zkušeností. Hovořili spolu s žáky v malých skupinách o svém životě a konkrétní problematice.

Dne 18.11. proběhla s žáky dějepisného semináře beseda v Židovském muzeu v Praze. Program "Výchova proti antisemitismu" zahrnoval prohlídku židovského města, seznámil žáky se zvyky, náboženskou tradicí a židovskou kulturou. Paní průvodkyně byla velmi zkušená a informovaná, svým vyprávěním žáky vtáhla do dějin i současnosti židovské kultury. Byli tak seznámeni s nejednoduchými osudy, stejně jako s osobní zkušeností průvodkyně.

Program uprchlická dílna proběhl v semináři z psychologie 30.11. 2009 ve spolupráci s Multikulturním centrem Prahy (MKC). Dílna se zaměřila na téma uprchlictví a práv uprchlíků tak, aby pomohla porozumět mnohovrstvé realitě multikulturní, pluralitní české společnosti, zvýšit pochopení a podnítit obohacující dialog. Pomocí hraní rolí se žáci seznámili s azylovou procedurou a s postavením uprchlíka v ČR. Protože součástí dílny bylo i setkání s ženou, která uprchla z Mongolska, získali studenti také praktické informace z každodenního života uprchlíka.

Dne 17.12. proběhla v rámci semináře z politologie, který navštěvují žáci třetích a čtvrtých ročníků, přednáška a beseda s Mgr. Weiserem na téma oběti a pachatelé důrazem na téma genocidy a etnické čistky v bývalé Jugoslávii a v Dárfúru. Přednáška poukázala na příčiny genocidy, mechanismy jejího vzniku a dopady. Směřovala tak k prevenci podobných jevů v budoucnu.

Dne 10.12.2009 se odehrála v rámci semináře z politologie beseda s předním českým odborníkem na pravicově extremistické organizace Ondřejem Caklem. Žáci se seznámili s podobami extrémně pravicových organizací u nás a v Německu. Beseda se věnovala příčinám, podobám a možným dopadům těchto organizací v ČR i v globální měřítku. Žáci se také dozvěděli o kampaních a strategiích, kterými si tyto organizace snaží získat příznivce, zjistili něco o hudbě neonacistických skupin, znacích, symbolismu, oblečení a literatuře. Pan Cakl se také věnoval vyjasnění vzniku Dělnické strany a mechanismům regulující podobná uskupení. Ondřej Cakl uvedl také příklady z USA a konfrontoval je se situací v ČR.

Program nazvaný „Živá paměť“ se odehrál pro studenty druhého ročníku ve dvou fázích. První byl úvod do romistiky, který odpřednášela Mgr. Karolína Ryvolová 13.10. a 20.10. 2009. Přednáška seznámila žáky se základními pojmy jako je politická korektnost, integrace, asimilace na názorných příkladech. Dále se zabývala historií Romů, jednotlivými skupinami v rámci romského etnika, postavením Romů v Československu a za druhé světové války. Zaměřila se také na současnost – zvyky, kulturní odlišnosti, romskou literaturu a hudbu s poukazem na inspirativní charakter tohoto kulturního bohatství. Druhá fáze proběhla ve spolupráci s organizací Živá paměť. Představovala čtyři besedy s pamětníky holocaustu romského i židovského (24.11., 25.11., 10.12., 16.12.). Pamětníci sdíleli svůj velmi těžký životní příběh s žáky. Věnovali se předválečnému období, stejně jako krušným dobám druhé světové války. I přes tom, že šlo o tak obtížné a silné vzpomínky, byli pamětníci schopni a ochotni předat svá svědectví a zodpovědět dotazy.

Multikulturní trh se konal 10.12.2009 v prostorách školy. Zúčastnili se jej žáci převážně z prvních, ale také z druhých a třetích ročníků, učitelé a vedení školy. Žáci prezentovali na stáncích vybrané země – Arménii, Španělsko, Švédsko, Maďarsko, Rusko, Německo, Srbsko, Bosnu a Hercegovinu. Program byl doplněn o ukázky vynikajícího jídla, pití, tradic a zvyků apod. Žáci využili plakáty, fotky, videoprojekce, hudbu a literaturu. Jedna žákyně také zatancovala tradiční španělský tanec. Trh doprovázely tři workshopy – výuka čínštiny, workshop afrických bubnů a stánek s africkými výrobky a jídlem. Další součástí byla také prezentace žáků prvních ročníků na multikulturní témata z hodiny estetické výchovy na téma kmenů, národů, divochů, feminismu a difuzionismu. Tento doplněk trhu pomohl žákům chápat multikulturní témata z hlubší perspektivy.

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

Projekt „S knihou na cestách“ byl realizován Sdružením přátel polské knihy už potřetí. Jeho hlavní cílem je podporovat čtenářství a zájem o polskou soudobou literaturu na území Těšínského Slezska. Byl určen pro děti a mládež ze základních škol s polským jazykem vyučovacím, pro které je kontakt s živou polštinou neocenitelný. Akce byla zahájena na vernisáži Výstavy polské knihy v Těšínském divadle v Českém Těšíně za přítomnosti hostů z Polska. Ve dnech 4.-6. listopadu probíhaly v regionu autorská setkání se spisovatelkou Agnieszką Frączek a ilustrátorkou Małgorzatou Flis. Celkem se 12 setkání zúčastnilo 360 žáků. Součástí akce S knihou na cestách byla čtenářská soutěž propagovaná v regionálním tisku, kde byly otištěny otázky spolu se soutěžními kupony. Mladší děti četly knihu Kłopoty komendanta Roka, starší Million w pięć dni. Písемné části se zúčastnilo na 370 dětí. Velké finále proběhlo za účasti autora soutěžních knih, Kazimierza Szymborska dne 17. prosince 2009 v Kulturním a společenském středisku Střelnice v Českém Těšíně. Finále bylo organizováno pro více než 400 dětí. Hlavním realizátorem akce bylo Sdružení přátel polské knihy, které spolupracovalo s Regionální knihovnou Karviná a Městskou knihovnou Český Těšín. Dlouholetá praxe pracovníků knihoven je jistotou. Výsledkem byla akce, která proběhla bezchybně a ke spokojenosti zúčastněných stran.

KONGRES POLÁKŮ V ČR „ZELENÉ ŠKOLY NAD BALTEM“, 380.800Kč, WWW.POLONICA.CZ

Projekt Zelené školy nad Baltem 2009 realizoval modul jazykového vzdělávání dětí a mládeže, příslušníků polské národnostní menšiny na Těšínsku, v jazyce národnostní menšiny. Přípravy na pobyt byly zahájeny již v březnu roku 2009. Byly připraveny plány vyučovacích hodin. Na tvorbě těchto plánů se podíleli učitelé a metodici sdružení ve Společnosti polských učitelů. Administrativně projekt zajistila kancelář Kongresu Poláků v České republice. Pobyt se konal ve dvou turnusech, první turnus 3.9 – 17.9, druhý turnus 15.9 – 29.9, v nadmořském městečku Karwia koło Jastrzebiej Gory (Polsko). Zelené školy se zúčastnily děti sedmých tříd základních škol s polským jazykem vyučovacím z následujících obcí a měst: Horní Suchá, Havířov - Bludovice, Dolní Lutyně, Vendryně Bystřice, Třinec, Hnojník (první turnus), Český Těšín, Karviná a Jablunkov (druhý turnus). Obou turnus se zúčastnilo celkem 203 osob, v prvním 101, v druhém 102 (včetně učitelů a zdravotníků). Děti pobývaly v neformálním režimu školy, zdokonalovaly se v polském jazyce a udržovaly vztahy z místní školy, což výrazně přispělo k zdokonalení mluveného polského jazyka. Děti měly možnost poznat i jinou než učebnicově spisovnou verzi polského jazyka, běžný hovorový jazyk. Pro děti byla připravena celá řada edukačních zájezdů do významných míst na Baltském pobřeží. Děti měly možnost poznání Polské kultury a přírodních a geografických krás severního Polska. Nemalým přínosem pobytu dětí v přímořském prostředí bylo i zlepšení fyzické i psychické kondice, jelikož polské základní školy na Těšínsku se nacházejí v regionu těžkého průmyslu Karvinska a Třinecká (hutnictví, hornictví, automobilový průmysl).

KONGRES POLÁKŮ V ČR , VY KLADETE OTÁZKY, MY ODPOVÍDÁME. VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY K MULTIKULTURNÍ VÝCHOVĚ NA TĚŠÍNSKÉM SLEZSKU, DOTACE 349.600Kč, WWW.POLONICA.CZ

Projekt „Vy kladete otázky, my odpovídáme“ byl zaměřen na zlepšení a obohacení edukace o regionální historii a současnosti Těšínského Slezska. Toto území je ve svých historických základech oblastí z multikulturními tradicemi. Na tomto území žili (a žijí) nejenom Poláci, Češi ale i Němci a Židé. Po druhé světové válce tento region byl pod velkým imigračním tlakem, hlavně v oblasti hospodářské a ekonomické. V rámci projektu tým českých a polských odborníků se snažil připravit materiály, ve kterých by všichni zainteresovaní mohli najít odpověď na aktuální otázky soužití Poláků a Čechů na Těšínsku a to nejenom z hlediska kontextu života příslušníků polské národnostní menšiny, ale z kontextu historických, multikulturních tradic soužití menšin se společností většinovou na Těšínském Slezsku. V rámci projektu proběhlo 7 přednášek v polských a českých školách Těšínského Slezska. Na přednáškách vedle multikulturních tradic Těšínska byly prezentovány aktuální otázky týkající se současného postavení polské menšiny na Těšínském Slezsku (zavádění dvojjazyčných názvů,

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

možnost používání polštiny v úřadech a institucích, získávání informací v jazyce národnostních menšin atd.). Všechny poznatky získané v rámci přednášek a diskuzí byly zhodnoceny na závěrečném semináři, kterého se zúčastnili vybraní pedagogičtí pracovníci. V rámci projektu byly vytvořeny dvě edukační pomůcky: edukační CD (200 kusů) a publikace „Poláci na Těšínském Slezsku. Studijní materiál.“ (1.500 kusů). Autorsky se na tvorbě cd a publikace podíleli přední polští a čeští historici, pracovníci renomovaných historických ústavů nebo univerzit: Józef Szymeczek, Krzysztof Nowak, Bohdan Małysz, Grzegorz Gąsior, Ivo Baran, Mečislav Borák, Jiří Friedl, Roman Kaszper, Marek Olszewski.

NESEHNUTÍ, ZÁBAVNÝM VZDĚLÁVÁNÍM PROTI DISKRIMINACI A XENOFOBII, DOTACE 180.000Kč, WWW.NESEHNUTI.CZ

Děti i dospívající se učí žít v multikulturní společnosti

Celkem deset workshopů pro studenty a studentky základních a středních škol a šest publikací pro malé děti i dospívající vydalo brněnské sdružení NESEHNUTÍ v rámci projektu Zábavným vzděláváním proti diskriminaci a xenofobii, které podpořilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR v rámci dotačního programu na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy.

Workshopy pokrývají široké spektrum multikulturní problematiky – od témat týkajících se xenofobie a rasismu, přes migraci až po specifický jev, jakým je uprchlictví. Děti a dospívající měli možnost si v rámci zážitkových aktivit na vlastní kůži vyzkoušet, jaké je to být uprchlíkem nebo jak vypadá diskriminace. Lektori/ky a dobrovolníci/ce NESEHNUTÍ jim také promítali tematické dokumenty a diskutovali s nimi o otázkách, které je zajímaly. V rámci workshopů také studenti/ky dostali/y tematické informační letáky.

NESEHNUTÍ však také vydalo bohatě ilustrovanou publikaci *Teď jsme doma v České republice s příběhy dětí, které se narodily v cizině, ale žijí v ČR, která je určena pro žáky a žákyně prvního stupně základních škol. Pro malé děti je pak určeno také pexeso o dětech cizinců a cizinek žijících v ČR a omalovánky, které obsahují i krátké příběhy těchto dětí.*

Cílem celého projektu je představit dětem a mládeži teoreticky i prakticky problematiku multikulturního soužití, jeho světlé i stinné stránky, jednak vytvořit prostor pro diskuzi, v rámci které by si české děti mohly vybudovat tolerantní přístup k cizincům a jiným kulturám již v mladém věku.

KAPPA - HELP O.S., „PŘEROV OBJEKTIVNĚ“, DOTACE 60.000Kč, WWW.KAPPA-HELP.CZ

Od podzimu r. 2009 probíhal v rámci NZDM Metro projekt Prerovos objetivos – Přerov objektivně. Do tohoto projektu se zapojilo 10 dětí (13-17let), které pravidelně navštěvují klub Metro. Děti pochází z lokalit, kde se soustřeďují osoby ohrožené sociální exkluzí. Aktivní prezentace pořízených fotografií se připravovala v průběhu měsíce listopadu 2009 a následně proběhla v prostorách NZDM. Na této „předvýstavě“, jak jsme úspěšnou prvotní prezentační akci nazvali, děti aktivně prezentovaly výsledky své práce ostatním dětem, které NZDM Metro navštěvují. Děti vedl profesionální fotograf, vysvětloval práci s fotoaparátem, poukázal na základní pravidla fotografování, snažil se o rozvoj jejich estetického citění. Fotografický kroužek probíhal pravidelně dvakrát týdně. (1 den v týdnu práce v terénu, 1 den v týdnu diskuze nad vzniklými fotografiemi). Diskuze se zúčastnily i ostatní děti, které navštěvují klub. Někteří si vyzkoušeli poprvé pracovat v programu upravující fotografie a většina z dětí měla možnost poprvé pracovat s notebookem. Motivací byl mimo jiné i fakt, že měly k dispozici fotoaparát domů a mohly fotit své přirozené prostředí, ve kterém vyrůstají a zároveň tráví nejvíce času. Díky těmto fotografiím se také přiblíží život romských rodin majoritní společnosti; nejen rodinný život, ale také život v sociálně vyloučených lokalitách města Přerova. Mimo jiné děti fotily školní prostředí, své kamarády, historickou část a ulice města, městský park aj.

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

Děti se budou podílet na finálním výběru fotografií na velkou unikátní výstavu pro širokou veřejnost, kterou plánujeme zrealizovat začátkem roku 2010.

ASOCIACE ŘECKÝCH OBCÍ V ČESKÉ REPUBLICE , VÝUKA ŘECKÉHO JAZYKA DĚTÍ A MLÁDEŽE, DOTACE 227.870KČ , WWW.AROVCR.CZ

Asociace řeckých obcí v ČR je občanské sdružení, mezi jehož základní cíle a poslání patří podpora a rozvoj řecké identity prostřednictvím kulturních a vzdělávacích akcí, zachování a rozvíjení řeckého jazyka, udržování vzdělanosti a národních tradic.

Ve výuce novořečtiny dětí a mládeže má Asociace řeckých obcí dlouholeté zkušenosti. Je také úspěšná v pořádání souvisejících akcí např. prezentací dovedností žáků na veřejnosti v rámci kulturních a společenských akcí, organizace konferencí k výuce novořečtiny, kterých se zúčastňují nejen významní pedagogové z vysokých škol z České republiky a Řecka, ale také představitelé českých institucí zabývajících se problematikou národnostních menšin.

Projekt řešil udržení znalosti řeckého jazyka u dětí a mládeže, příslušníků řecké národnostní menšiny žijící v ČR, jako jejich rodného jazyka. Počátky výuky souvisí s příchodem Řeků do ČR v roce 1948. Vyučovalo se v místech největšího soustředění řecké emigrace a výuka řečtiny byla součástí výuky na základních školách. V současnosti výuku zajišťuje Asociace řeckých obcí v místech největšího soustředění řecké menšiny a to v Brně, Ostravě, Šumperku, Karvině, Krnově a Opavě. Výborné výsledky dosavadní realizace projektu výuky řeckého jazyka prokazují např. absolventi, kteří úspěšně vystudovali novořečtinu na Masarykově univerzitě v Brně, popř. dříve na Karlově univerzitě v Praze a uplatňují se jako vyučující, tlumočníci, překladatelé.

PAMÁTNÍK LIDICE, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE MINISTERSTVA KULTURY ČR, ODBORNÉ AKREDITOVANÉ SEMINÁŘE PRO UČITELE, DOTACE 196.000KČ, WWW.LIDICE-MEMORIAL.CZ

27

Projekt se skládal v roce 2009 ze šesti akreditovaných seminářů v rámci Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) s názvy „Co je fašismus a nacismus“, „Odbojová činnost na území protektorátu a nacistická represe“ a „Nebyly jen Lidice“. Semináře byly plánovány jako jednodenní a dvoudenní. Program seminářů se skládal z exkurzní části, z odborných přednášek s následnou diskusí a besedy s pamětníkem.

Lektory seminářů byli renomovaní odborníci na období 20. století především v souvislosti s historií ČR. Konkrétně zde přednášeli: prof. PhDr. Jan Kuklík, CSc., prof. PhDr. Robert Kvaček, CSc., pplk. PhDr. Eduard Stehlík, PhDr. Aleš Kýr, PhDr. Pavel Urbášek, PhDr. Jiří Kotyk, doc. PaedDr. Vojtěch Korim, CSc., PhDr. Jaroslav Rokoský a Mgr. Vojtěch Kyncl.

Semináře se konaly v Památníku Lidice (2), v NKP Ležáky (2), v Praze na Pankráci (1) a na Slovensku a Moravě (1). Jednodenní seminář „Odbojová činnost na území protektorátu a nacistická represe“ probíhal ve spolupráci s Kabinetem historie vězeňské služby, dvoudenní seminář „Nebyly jen Lidice“ proběhl ve spolupráci s Bušthradským muzeem Otty Pavla, Národním památníkem hrdinů heydrichiády, ÚV ČSBS, Muzeem SNP v Banské Bystrici a OÚ Drnovice.

Celkem se těchto seminářů zúčastnilo 112 pedagogů základních a středních škol a dalších vzdělávacích institucí zaměřených na práci s mládeží.

PAMÁTNÍK LIDICE, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE MK ČR, VĚDOMOSTNÍ SOUTĚŽ PRO MLÁDEŽ „LIDICE PRO 21. STOLETÍ“, DOTACE 185.000KČ, WWW.LIDICE-MEMORIAL.CZ

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

V čem spočíval 4. ročník soutěže?

Účastníci soutěže se na výzvu vyhlášovatelů ze dne 12. ledna 2009 mohli v období od 1.2. do 8.3.2009 přihlásit na internetových stránkách Památníku Lidice do prvního kola soutěže, které spočívalo ve vypracování vědomostního testu a volné literární práce na téma Nebyly jen Lidice.

Výsledky prvního kola byly dne 6.4.2009 zveřejněny na internetových stránkách soutěže a v souladu se statutem soutěže postoupilo do druhého finálového kola 21 soutěžících z každé kategorie, přičemž o zařazení do I. nebo II. kategorie rozhodoval věk soutěžících (I. kategorie 10-14 let, II. kategorie 15-19 let). Ve finálovém kole řešili soutěžící od 24. do 28.4.2009 druhý vědomostní test. Vítězi se stali účastníci s nejvyšším celkovým počtem bodů (po sečtení bodů z obou kol soutěže).

Účastníci soutěže

Do 4. ročníku se zaregistrovalo celkem 2432 účastníků ze třinácti zemí světa. Tajemnice soutěže letos „uvítala“ o 356 soutěžících více než v loňském roce a to z těchto zemí: Česká republika, Filipíny, Indie, Makedonie, Pákistán, Rumunsko, Rusko, Řecko, Slovensko, Turecko, Ukrajina, Velká Británie, Venezuela.

V I. kategorii se zaregistrovalo 1476 účastníků z toho 88 cizinců.

Do II. kategorie se přihlásilo 956 soutěžících, z toho 71 cizinců.

Slavnostní vyhlášení výsledků 18. června 2009

Slavnostní vyhlášení výsledků soutěže proběhlo 18. června 2009 v Národní kulturní památce Ležáky. Vítězové, finalisté a další ocenění soutěžící z rukou náměstka ministra obrany Ing. Jaroslava Kopřivy, zástupce ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy Mgr. Svatopluka Pohořelého, zástupce Pardubického kraje Mgr. Jiřího Hlavy, ředitele Památníku Lidice JUDr. Milouše Červencle a zástupců poroty pplk. PhDr. Eduarda Stehlíka a Jiřího Pitína převzali ceny, které věnovali vyhlášovatelé soutěže a jejich partneři Rückl Crystal a.s., Seznam.cz a.s., ČSOB a.s. pobočka Kladno, Euromedia Group, k.s. a zastupitelstvo města Bucine. Součástí odměn byl vyhlídkový let nad Pardubicem a týdenní pobyt v Itálii.

28

ETNICKÁ ASOCIACE ETNICA, ŠKOLA OŽIVENÝCH TRADIC, DOTACE 317.000Kč

Tradiční umění ve svých různých formách je univerzálním jazykem a tím také společným prostorem, ve kterém se mohou orientovat celkem bez problémů pomocí zrakových a sluchových vjemů příslušníci všech minorit bez rozdílů. Projekt byl uskutečněn v Praze a jeho cílem bylo touto formou prohloubit u příslušníků vybraných národností vzdělání v oblasti tradiční kultury a jazyka, etnografie. Přirozeně i u zájemců z širší veřejnosti má nabídnout také možnost seznámení s charakteristikou a provedením tradičních tanců a zvyklostí vybraných minorit. Pokračovali jsme v prohloubení a seznamování s tradičním uměním národností: *rómské, rusínské, ukrajinské, maďarské, polské, ruské, slovenské, mexické*. Projekt zabezpečil základní podmínky pro realizaci 10 plánovaných kurzů. Hlavním cílem sdružení Etnica je zachování duchovního a kulturního dědictví a jazyka národnostních menšin. Projekt umožnil zabezpečit pronájem prostor pro jednotlivé činnosti, materiální zabezpečení kurzů a programů, lektorské zabezpečení, konzultace s odborníky pro jednotlivé oblasti, technické zabezpečení. Věnoval se projevům tradiční kultury především ve formě: tradičních zpěvů, tance, hudby, tradičních nástrojů, jejich charakteristiky včetně jazyka, gastronomie a etnografie. Při práci a zpracování výukových a získaných materiálů pomohlo použití programového vybavení - programový SW určený pro práci s multimediálními soubory. Nezanedbatelnou součástí realizovaných kurzů a jejich vedlejším produktem bylo i zlepšení jazykových dovedností a multikulturní vnímání světa.

**ASI-MILOVANÍ , HROZBY NEONACISMU, DOTACE 599.944Kč, WWW.ASI-MILOVANI.CZ;
WWW.ASIMILOVANI.STRANKY.CZ**

Praha - Občanské sdružení Asi-milovaní ukončilo realizaci projektu s názvem „Hrozby neonacismu – Příležitosti demokracie“. Hlavním cílem projektu bylo poskytnout českým pedagogům nástroje umožňující jim účinně působit na studenty v prevenci projevů neonacismu a dalších extremistických postojů.

Obsahem projektu „Hrozby neonacismu – Příležitosti demokracie“ bylo vytvoření metodiky a uspořádání pilotních seminářů pro pedagogické pracovníky a doplnění a aktualizace metodické příručky, která byla vydána v rámci projektu Člověka v tísni.

„Od října do listopadu roku 2009 jsme uskutečnili tři pilotní semináře pro pedagogické pracovníky ve třech městech České republiky – v Plzni, Brně a Jihlavě. Cílem seminářů bylo přiblížit účastníkům, jak pracovat ve výuce s tématem extremismu,“ říká koordinátora projektu Dana Gabalová. Seminářů se zúčastnilo celkem 73 účastníků. Program seminářů se v rozsahu 16 pracovních hodin skládal z teoretických přednášek, práce s interaktivními metodami výuky, sociálním klimatem školy, se strategiemi argumentace i s vlastními postoji, předsudky a motivační účastníků. Do teoretických částí se zapojili přední odborníci, kteří se v ČR věnují tématu pravicový extremismus (Miroslav Mareš, Jan Charvát). Seminářů se účastnili také příslušníci Policie ČR, kteří účastníky seznamovali s možnostmi zapojení policie do snah o zmírnění nárůstu aktivity extremistických skupin na území ČR. Sdružení Asi-milovaní v současné době na základě zkušeností získaných z těchto pilotních seminářů usiluje o získání akreditace pro tento typ seminářů. V příštím roce by tak měly být pořádány v dalších městech a otevřeny pro další pedagogické pracovníky.

Druhou významnou částí projektu byla aktualizace a doplnění metodické příručky pro pedagogické pracovníky. Předchozí příručka byla aktualizována a doplněna o texty podrobněji popisující možnosti práce s tématem extremismus v rámci samotné školy. Nové texty pedagogické části podrobně představují, na co se musí připravit pedagog ještě před tím, než s takovým tématem začne pracovat, jaké možnosti se mu nabízejí v rámci práce se školním kurikulem a klimatem školy, jak může téma efektivně a bezpečně zapojit do výuky a jaké jsou možnosti prevence příklonu studentů k extremistickým názorům. Aktualizovaná příručka dále obsahuje tři nové aktivity, které mohou pedagogové přímo zapojit do hodin a texty od Policie ČR, které podrobněji představují možné zapojení Policie do protixtremistických snah. Příručka bude od začátku března ke stažení na internetové stránce sdružení www.asi-milovani.cz nebo ve formě CD-romu. Projekt úzce navazoval na předchozí projekt „Dovedu to pochopit? – Hrozby neonacismu“, který realizoval v roce 2008 vzdělávací program Varianty společnosti Člověk v tísni.

Více informací poskytne: Dana Gabalová, tel.: 602 317 920, email: dana.gabalova@seznam.cz

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, BÍLINA, LIDICKÁ 31/18, OKRES TEPLICE, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE, POCHOPENÍM K TOLERANCI A RESPEKTU, DOTACE 56.850Kč, WWW.ZSLIDICKA.CZ

V rámci programu MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy v roce 2009 realizovala naše škola v závěru loňského roku projekt s názvem Pochopením k toleranci a respektu. Hlavním cílem bylo seznámení žáků s rozmanitostí a hodnotami židovské kultury, rozvíjení smyslu pro solidaritu, respekt a toleranci a pochopení, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazená jiné.

Projekt byl řešen ve dvou liniích:

1. část byla zajišťována vyučujícími českého jazyka, dějepisu, občanské výchovy, výtvarné výchovy a mediální výchovy. Ti v rámci integrované výuky žáky seznámili s biblickými příběhy (Starý zákon), historií Židů až po vznik státu Izrael, s významnými židovskými osobnostmi, potlačováním lidských práv, pojmy perzekuce, holocaust, šoa, antisemitismus a dalšími.

Na tuto část ve škole navázaly přednášky pracovníků židovského muzea zaměřené na tradice a zvyky Židů.

2. část projektu byla zážitková. V židovském muzeu v Praze žáci absolvovali interaktivní programy Badatel a Hanin kufřík, které byly spojeny s prohlídkou Staronové a Pinkasovy synagogy a Starého židovského hřbitova. V rámci tohoto programu měli žáci možnost besedovat s pamětníci Terezínského ghetta paní Růženu Blechovou. Součástí projektu byla i návštěva Terezína – konkrétně Malé pevnosti, Muzea ghetta a bývalých Magdeburských kasáren.

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

Žáci nebyli jen pasivními příjemci informací, ale v rámci projektu byli vedeni ke srovnání života Židů, přejímání prvků židovské kultury do evropských kulturních tradic, srovnání situace Židů a dalších národností v období 2.světové války, dodržování a respektování lidských práv. V rámci projektu vznikly výtvarné, slohové i počítačové prezentace žáků k základním tématům.

Jsme velmi rádi, že jsme tento projekt díky dotaci MŠMT a finanční spoluúčasti města Bíliny mohli realizovat. Doufáme, že na něj v budoucnu navážeme, protože multikulturní výchova patří k prioritám našeho školního vzdělávacího programu a toto je jedna z možností, jak ji realizovat.

SDRUŽENÍ KRAJANŮ A PŘÁTEL RUSKÉ TRADICE V ČR (RUSKÁ TRADICE, O.S.), SARAFAN, DĚTSKÉ DIVADELNÍ STUDIO, DOTACE 134.000KČ, WWW.RUSLO.CZ

V rámci realizace grantového projektu **dětského divadelního studia SARAFAN** občanské sdružení Ruské tradice v roce 2009 připravilo a uskutečnilo několik vystoupení dětského souboru s nastudovanou hrou podle předlohy J. Švarce Obyčejný zázrak. Představení se uskutečnilo ve dnech 20. a 21. prosince v divadle U Valšů.

Činnost dětského divadelního studia SARAFAN je příležitostí jak pro herce, tak i pro diváky zvládat oba jazyky: bilingvismus dle mínění odborníků je vhodnou formou integrace prvního pokolení dětí imigrantů. Cílem činností divadelního studia je taktéž obohacování kulturních návyků dětí. V dětském divadle je vytvářena atmosféra, kdy oblast soucítění a spoluprožívání dítěte se zaměřuje nejen na děj a text, ale též na hudbu a tanec. Člověk, jenž je od malička schopen vnímat život prostřednictvím umění, je i ve vlastním životě bohatší. Tím spíše, bude-li mít dětské divadlo i české diváky, pak tu půjde o výchovu k vzájemnému poznávání, pochopení a toleranci.

Pro děti cizinců, které navštěvují české školy, je důležitý vypracování plastického přechodu z jednoho jazyka na jiný. Jak zdůrazňují psychologové a pedagogy, cizinci, dokonce s dobrou znalostí obou jazyků, pociťují jisté zpomalení ve svých reakcích. Tento úkol řeší dobře divadlo, kde se trénuje rychlá jazyková reakce, schopnost improvizace, umění gesta a mimika. Divadelní výuka pomáhá odbourávat stres, který tak či onak postihuje děti rodin cizinců.

O činnosti Dětského divadelního studia SARAFAN pravidelně informuje čtenáře časopis Ruskoje slovo (viz. například čís. 9, 10, a 12 v roce 2009 a 1. čís. v roce 2010) jsou organizovány taktéž pravidelné setkání s dětmi a jejich rodiči. Své záměry neustále konzultujeme s odborníky z jiných divadelních kolektivů a z České asociace rusistů.

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI, ANALÝZA SYSTÉMU VZDĚLÁVÁNÍ A PODPORY UČITELŮ V TÉMATECH EXTREMISMU, 523.650KČ, HTTP://WWW.ZCU.CZ/

Projekt spočíval ve vypracování tří na sebe navazujících analýz zaměřených na oblast vzdělávací a metodické podpory učitelů při řešení otázek spjatých s problematikou extremismu, xenofobie, rasismu, etnické a sociální nesnášenlivosti, tolerance a lidských práv v souvislosti s výukou na ZŠ a SŠ. Jednotlivé analýzy jsou zaměřeny 1) na vzdělávací programy pro učitele v rámci systému DVPP, 2) na metodické a informační materiály, které jsou při uplatňování uvedených témat při výuce využívány a 3) na potřeby a zkušenosti učitelů ve vztahu k vzdělávací a metodické podpoře v dané oblasti. Součástí výstupu je jednak interpretace kvantitativních údajů vztahujících se ke vzdělávacím kurzům, metodickým materiálům a potřebám a jednak kvalitativně orientovaná analýza zaměřená na obsahová, ideová a metodická východiska podpory výuky v daných tématech.

PAMÁTNÍK TEREZÍN, SEMINÁŘE PRO PEDAGOGY K VÝUCE HOLOCAUSTU, DOTACE 1.527.751KČ, WWW.PAMATNIK-TEREZIN.CZ

Projekt Památníku Terezín „Semináře pro pedagogy k výuce o holocaustu“ byl zaměřen na zvýšení kompetencí učitelů ZŠ a SŠ ve vyučování o problematice rasismu, antisemitismu, nacionalismu i xenofobie – problému, které úzce souvisí s tragédií holocaustu, jenž byl hlavním obsahem zmiňovaných seminářů. V jejich rámci se pedagogové na jedné straně prohloubili své znalosti ve výše předestřených oblastech a na straně druhé se také seznámili s různými metodickými přístupy a postupy jejich předávání žákům. V souvislosti s e

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

současným nárůstem aktivity extremistických politických stran a hnutí, které se vyznačují rasistickými, antisemitskými, nacionalistickými i xenofobními tendencemi, je třeba zvyšovat kompetence učitelů, kteří musí na tyto aktivity přirozeně při práci se svými žáky reagovat. Se vzdělaností a s vytříbenými metodickými i didaktickými dovednostmi učitele se zvyšuje pravděpodobnost dosažení vzdělávacích a výchovných cílů v práci se žáky, kteří by ve výsledku měli zaujmout negativní postoj k výše představeným tendencím a uvědomit si hodnoty demokratické společnosti.

V rámci realizace projektu Památník Tereziín stejně jako v předchozích letech spolupracoval s celou řadou domácích i zahraničních institucí (Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze, Muzeum romské kultury, Státní muzeum v Osvětimi, Památník Yad Vashem v Izraeli, Dům Anny Frankové v Amsterdamu, Dům konference ve Wannsee v Berlíně, Muzeum holokaustu ve Washingtonu, Institut Nadace šoa v Los Angeles, apod.) K spolupodílu na financování částí projektu se zavázali partnerské instituce Státní muzeum v Osvětimi a Památník Yad Vashem v Jeruzalémě). V roce 2009 organizoval Památník Tereziín v rámci zmiňovaného projektu 5 seminářů: 2 běhy tzv. semináře 1.stupně „Jak vyučovat o holokaustu“ a 3 na něj navazující semináře nadstavbové (seminář 2. stupně „Holokaust ve vzdělávání“, dále seminář ve Státním muzeu v Osvětimi a seminář v Památníku Yad Vashem v Izraeli). Celkem se ve zmiňovaném roce těchto školení zúčastnilo 222 pedagogů z celé České republiky.

ŽIDOVSKÁ OBEC V PRAZE, MULTIKULTURNÍ A OZDRAVNÝ POBYT PRO DĚTI, DOTACE 50.000KČ, WWW.KEHILAPRAG.CZ

Machanenu 2009

Při kytaře, u táboráku – s partou správných táborníků a znalcem širého okolí panem Brandeiským jsme vdechovali romantiku kraje, kde v řečišti probleskují zlatušky drahého kovu a na břehu stojí staré sruby zlatokopů. Krásy těchto míst jsme našim dětem i sobě v hojnosti dopřávali dva týdny. Spustili jsme se s nimi i do zlatého dolu Josef v Žampachu a zapsali jsme se do vrcholové knihy na Medníku. Bylo toho ovšem mnohem víc. S panem Václavem Peterem jsme si procvičili písně „Ose šalom“ a „Šalom alejchem“. Naše táborové téma – Mojžíš a jeho rodina – jsme využili při kreslení, výrobě masek, divadelním představení a při výběru názvů skupin dětí. Nejmenší chlapci si vybrali jméno Mojžíš, větší chlapci zvolili Sinai a dívky Miriam. Společně jsme připravili Šabat a vyvěsili texty požeňání. Našemu bezkonkurenčnímu personálu kuchyně jsme pomohli připravit slavnostní stoly a praktikanti s každou skupinou pro jistotu probrali zakázané práce pro Šabat. To vždy zajímá židovské pracanty nejvíc. Krásný a dojemný byl pohled na skupinu dívek Miriam v slavnostních šatech, když spolu s chlapci v bílých košilích odříkávali požeňání při zapálení svítek. V polovině pobytu nás navštívili mnozí rodiče a mohli se přesvědčit o tom, jak zde žijeme, co všechno se jejich děti během tábora naučily i jak jsou samostatné. Navštívil nás také rabín Karol Sidon, předseda FŽO Jiří Daniček a předseda ŽOP František Bányai. Vzácné návštěvě se děti pochlubily výstavou svých výrobků. Na závěr tábora připravili chlapci Sinai táborák a všem bylo líto, že už se ráno rozloučíme. Poznali jsme nové přátele a přejeme si, aby táborová přátelství vydržela na celý život. A na konci se sluší poděkovat vedoucím Janě Vozábové, Heleně Kratochvílové, Romanu Částkovi a dobrovolnici Adéle Planerové, praktikantům Ester a Rut Peterovým, Davidu de Haasovi i hospodářce tábora Janě Wichsové, zdravotnici Karolíně Heroldové, kuchařkám Jitce Jelínkové a Judis Urbanové, pronajímateli a údržbáři Zdeňku Kovaříkovi, uklízečce Zitě Opatové a vůdci výletů dobrovolníkovi Petru Brandeiskému. Hlavní vedoucí pobytu Rut Vlasta Sidonová

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE, FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD, ANALÝZA DOPADŮ PROGRAMU PODPORY VZDĚLÁVÁNÍ V RODINÁCH, DOTACE 191.632KČ, WWW.FSV.CUNI.CZ

Projekt „Analýza dopadů programu Podpory vzdělávání v rodinách“ má za cíl kvantitativní vyhodnocení programu Podpora vzdělávání v rodinách organizovaným obecně prospěšnou společností Člověk v tísni. V rámci tohoto programu je poskytováno doučování dětem z rodin ohrožených sociálním vyloučením a zároveň probíhá pedagogizace přirozeného prostředí dětí. Tento projekt má za cíl výsledky tohoto programu vyhodnotit pomocí

Tiskové zprávy - Program MŠMT na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy 2009

rigorózní metody evaluace, zjistit jeho přínosy a vyhlídky do budoucna, s případnými návrhy na zefektivnění. Zdrojem pro ekonomickou analýzu jsou data o dětech, které se programu účastní, a to data z několika zdrojů. K získání dat o osobnosti dětí, přístupu ke vzdělání a rodinném prostředí byly sestaveny a vyplněny dotazníky pro děti, dobrovolníky, kteří je doučují, a pro učitele. Dále byla sbírána data ve školách, a to data o docházce, prospěchu dětí v jednotlivých předmětech v současnosti a minulosti a relativním prospěchu ve srovnání se spolužáky ve třídě. V rámci tohoto projektu byla v roce 2009 sebrána a digitalizována potřebná data, která budou pomocí ekonometrických metod analyzována v roce 2010.